

**Det er sådan de ser mig
- men ikke sådan jeg er**

AALBORG UNIVERSITET

Aalborg Universitet – København - Specialeafhandling

Dato: 01/06 2021
Vejleder: Annick Prieur
Antal anslag: 190.169

Navne:
Hamna Baber - 20191457
Hoda Jommaa - 20190923

Summary

In the present thesis, we wish to examine non-western ethnic minority boys' firsthand experiences with discrimination and what significance these experiences have for the target groups self-experience and affiliation with Denmark. Based on three qualitative interviews and their stories, the thesis attempts to examine how the boy's experiences with discrimination are expressed in institutional contexts and what meaning these experiences attribute to their way of positioning themselves. Additionally, we wish to examine how interweaving between sex, ethnicity, housing location can impact one another and how these combinations create special positioning options. This thus clears the way for examining the relations between the boys' housing location, ethnicity and sex and how the intersection of these categories can impact their position and the way they are met and positioned from the outside world, which according to them can be decisive for unintentional consequences in the form of deviant behavior.

The first part of the analysis which focuses on ethnic minority boys' experiences with discrimination are seen from the concept of discrimination. Furthermore, we examine how our target group are met and positioned from the outside world and how the feeling of alienation according to Spivak can create a process that can codetermine or influence their way of positioning themselves. Because of these experiences, in which a lot of ways are perceived as impacting the target group negatively, we aim in the second part of the analysis using Marshalls citizenship understanding and Soeis' counter-citizenship concept, to examine what impact these experiences have for their self-experience and affiliation with Denmark. In the last analysis' part of the thesis we will explicitly address narrative criminology, the target groups self-narrative, their moral content and the plot that takes form when they position themselves in certain ways in the analytic work. Here we examine the boys' self-narratives, their use of experiences with discrimination and what impact discrimination is ascribed to their deviant behavior, which we want to illuminate by Matza and Sykes neutralization technics.

Indholdsfortegnelse

Indledning	5
Problemfelt	6
Specificering	7
Problemformulering	8
<i>Arbejdsspørgsmål:</i>	8
Læsevejledning	9
Målgruppeafgrænsning	11
Begrebsafklaring	11
<i>Etniske minoritetsdreng</i>	11
<i>Socialt udsatte boligområde</i>	12
<i>Selv- og tilhørsforhold</i>	13
Forskningsoversigt	13
<i>Andengørelse og intersektionalitet</i>	13
<i>Mediediskurser og stigmatiseringer</i>	14
<i>Målgruppens betingelser</i>	15
<i>Diskriminering</i>	16
Vidensteoretisk ståsted	17
<i>Hermeneutik og fænomenologi</i>	17
Metode	18
<i>Telefonisk og computerstøttet interview</i>	19
<i>Specialets kvalitative forskningsmetode</i>	19
<i>Det semistruktureret interviewform</i>	20
<i>Interviewguide</i>	21
<i>Transskription</i>	22
<i>Præsentation af empiri/informanter</i>	22
Mohamed.....	23
Abdul	24
Idris	25
<i>Analysestrategi</i>	25
Narrativ analyse.....	25
<i>Kvalitet i forskning</i>	26
Reliabilitet	26
Validitet.....	27
Generaliserbarhed.....	27

Specialets teoretiske analyseramme	28
<i>Diskrimination</i>	28
<i>Begrebsliggørelse af diskrimination.....</i>	28
<i>Direkte og indirekte diskrimination.....</i>	29
<i>Oplevet og faktisk diskrimination</i>	30
<i>Andengørelse.....</i>	30
<i>Laura Gilliam.....</i>	32
<i>Medborgerskabsforståelse</i>	32
<i>Modborgerskab</i>	33
<i>Narrativ kriminologi</i>	34
<i>Neutraliseringstekniker</i>	35
Analyse	36
<i>Analysedel I.....</i>	36
Aspekter af diskrimination	37
Forskelsbehandling	39
Oplevet diskrimination og faktisk diskrimination	41
Diskrimination baseret på drengenes køn, etnicitet og klasse	43
Os og dem.....	45
<i>Delkonklusion.....</i>	49
Andengørelse.....	50
<i>At gøres til “den anden”</i>	51
<i>Intersektionalitetsperspektivet.....</i>	52
<i>Mediernes betydning for andengørelsesprocessen.....</i>	55
<i>Delkonklusion.....</i>	58
Analysedel II.....	59
<i>Medborger- og modborgerskab Medborgerskabsfølelse under pres</i>	59
<i>Medborgerskab vendes til modborgerskab</i>	60
<i>Delkonklusion.....</i>	64
Analysedel III	65
<i>Narrativ kriminologi og neutraliseringstekniker</i>	65
<i>Neutraliseringstekniker</i>	67
<i>Delkonklusion.....</i>	73
Diskussion.....	74
Konklusion.....	77
Litteraturliste	80
<i>Bøger.....</i>	80
<i>Hjemmesider</i>	81

Indledning

Nærværende speciale har sammenhængen mellem diskrimination af unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund (specialets målgruppe) og kriminelle handlinger i fokus. Målgruppen er ofte overrepræsenteret i diverse kriminalitetsstatistikker, hvilket bl.a. fremgår af rapporten ”Kriminalitet og etniske minoriteter - del 1” som sammenholder 12 studier lavet over 13 år og deraf uddrager, at ”*seks ud af de syv registerstudier konkluderer, at etniske minoriteter er overrepræsenterede i kriminalitet sammenlignet med etniske danskere*” (Nielsen, Klement, Qvotrup & Vitus 2019: 6). Medierne tager desuden ofte emnet op og behandler det med forskellige grader af seriøsitet og nuancering.

Forklaringerne på denne overrepræsentation kan være mange og vi har derfor afgrænset os til, at undersøge hvilken faktor diskriminering udgør i den proces der fører til den kriminelle adfærd. Vi gør dette ved, at tale med tre unge mænd som alle tilhører målgruppen og som alle vedkender at have begået kriminelle handlinger. Gennem semistrukturerede interviews undersøger vi, hvilken betydning de tre informanter tillægger diskrimination i deres personlige forklaringer på at have begået kriminalitet. Vi anlægger i specialet et narrativt perspektiv på informanternes handlinger dvs. at vi afgrænser os fra, at efterprøve informanternes gengivelser af de diskrimineringsepisoder, informanterne refererer til. En særskilt pointe i den narrative tilgang er, at subjektets oplevelse af hændelser er udslagsgivende for den indre proces som hændelsen sætter i gang, og derved også for den reaktion som hændelsen medfører (Riesmann 2018: 238)

I specialet vil vi bl.a. arbejde med begreberne diskrimination, andengørelse, intersektionalitet og med- og modborgerskab. Derved inddrager vi både udefrakommende påvirkninger, som bl.a. kan registreres i institutionelle sammenhænge, som skoler og medier, og den intrapersonelle proces som de udefrakommende påvirkninger skaber. Vi interesserer os således både for input og output hos informanterne.

Problemfelt

Diskussionen om etniske minoritetsdrenge marginale position i Danmark er ikke ny, og har fortsat sin aktualitet og blusser ofte op i debatter om diskrimination og etnicitet. Diskrimination rettet mod personer med etnisk minoritetsbaggrund, er i dag et udbredt fænomen i Danmark (Nielsen et al., 2019: 7). Udviklingen af diskrimination har med tiden skiftet karakter og er ikke længere kun forbeholdt unge etniske minoritetsdrenge med manglende uddannelse eller arbejde, men oplevelserne af og frustrationerne forbundet med diskrimination i samfundet går i dag på tværs af sociale skel blandt drenge med anden etnisk minoritet end dansk. I en måling blandt landets indvandrere og efterkommere foretaget af Analysebureauet Research i 2000, angav 40 %, at de oplevede at blive diskrimineret og en femtedel pegede på jobsøgning som årsag. I 2010 angav en femtedel, at de oplevede at blive diskrimineret og 9 % forklarede at det var i forbindelse med jobansøgning, at de var blevet negativt forskelsbehandlet. I dag peger omtrent en femtedel på medierne som kilden mod 8 % for 10 år siden (Catinét 2010).

Etniske minoritetsdrenge fra socialt udsatte boligområder er en samfundsgruppe, man til stadighed i dag taler meget om i den offentlige debat. Der er også en del registerbaserede undersøgelser, ekspertudsagn og statistiske opgørelser om disse etniske minoritetsdrenge, mens der kun findes ganske få indgående analyser, som hviler på direkte længerevarende kvalitative samtaler med det bredere udsnit af den omtalte målgruppe. De er fortrinsvist nogle man ofte taler om, men sjældent nogle man taler med, hvis stemmer ofte er fraværende i den offentlige debat. Når etniske minoritetsdrenge fra socialt udsatte boligområder rejser overskrifter i aviserne eller dukker op på en TV-skærm, fremstår de forholdsvist sjældent som medborgere, der engagerer sig om genkendelige emner, som politik og ventelister til sygehuse, men får generelt ofte taletiden på emner som integration og kriminalitet (Soei 2011: 111). Sigtet med nærværende speciale er således, at undersøge målgruppens oplevelser med diskrimination og den betydning disse oplevelser tillægges af målgruppen selv, i forhold til deres positioneringsmuligheder i samfundet. Vi benytter os af en "indefra-miljø" analyse, hvor etniske minoritetsdrenge egne vidnesbyrd og narrativer står centralt.

Specificering

Vi ønsker i nærværende speciale, at undersøge hvordan etniske minoritetsdrengene oplever diskrimination på egen krop og hvilken betydning disse oplevelser har for målgruppens følelse af selv- og tilhørsforhold til Danmark. På baggrund af drengenes fortællinger, undersøges det hvordan målgruppens oplevelser med diskrimination i institutionelle sammenhænge kommer til udtryk, samt hvilken betydning disse oplevelser tillægges for målgruppens måde at positionere sig på. Endvidere ønsker vi, at undersøge hvilken betydning sammenvævningen mellem køn, etnicitet og bolig-mæssig placering gensidigt kan have på hinanden, og i kraft af deres kombination skabe særlige positioneringsmuligheder og reaktionsmønstre for dem. Dette baner således vejen for, at undersøge forholdet mellem drengenes bolig-mæssig placering, etnicitet og køn og hvordan intersektionen af disse kategoriseringer, kan påvirke deres position og den måde de mødes og positioneres af, af, omverdenen, som ifølge dem kan være udslagsgivende for utilsigtede konsekvenser i form af afvigende og kriminel adfærd.

Med den herskende mediefremstilling og retorik der omhandler etniske minoritetsdrengene, ønsker vi, at undersøge hvordan drengene der er bosat i et socialt belastet boligområde oplever den omtalte mediediskurs på egen krop. Dette giver således anledning til, at undersøge hvordan et komplekst samspil mellem oplevelser med diskrimination på henholdsvis et mikro og makroniveau, kan være gensidigt påvirkende og forstærkende, samt indbyrdes forbundne. Afslutningsvis ønsker vi, at undersøge hvordan sammenfatningen af disse diskriminationsoplevelser som udspiller sig i skolen, på arbejdsmarkedet og i medie-verden, kan tilskrive betydning i forhold til deres reaktionsmønstre og afvigende adfærd, samt være medvirkende til en distancering fra det omgivende samfund. Dette leder os frem til følgende problemformulering:

Problemformulering

Hvilken betydning kan oplevelser med diskrimination have for unge etniske minoritetsdrenge følelser af selv- og tilhørsforhold til Danmark og hvordan kan disse oplevelser i henhold til deres narrativer medvirke til, at foranledige og retfærdiggøre en kriminel adfærd?

Vi ønsker at besvare ovenstående problemformulering ved hjælp af tre arbejdsspørgsmål, der deler vores analytiske arbejde op i tre dele:

Arbejdsspørgsmål:

I: Hvordan kommer oplevelserne med diskrimination til udtryk for unge etniske minoritetsdrenge i de institutionelle sammenhænge?

II: Hvilken betydning kan oplevelsen af diskrimination, der målretter sig unge etniske minoritetsdrenge have for andengørelsesprocessen og for deres medborgerskabsfølelse?

III: Hvordan kan oplevelser med diskrimination og andengørelse anvendes som en forklaringsramme til, at legitimere og retfærdiggøre unge etniske minoritetsdrenge afvigende adfærd?

Læsevejledning

Nærværende speciale er bygget op i tre dele som slutteligt munder ud i en diskussion og konklusion.

I første del rides specialets rammer op, idet vi præsenterer målgruppeafgrænsning og forskningsoversigt, ligesom vores videnskabsteoretiske ståsted og metode bidrager til, at tydeliggøre den del af feltet som vi har valgt at beskæftige os med.

I opgavens anden del præsenteres de teorier som vi inddrager og anvender i vores efterfølgende analyse. Til at belyse selve diskrimineringsprocessen benytter vi de definerede begreber, som er udarbejdet af hhv. Tina Gudrun Jensen, Kristina Weibel, Mette Kirstine Tørslev, Louise Leelo Knudsen og Sara Jul Jacobsen samt Rolf Kuschel og Faezeh Zand. Vi har ydermere udvalgt begreberne andengørelse af Sune Qvotrup Jensen, i tillæg til dette, behandles medborger- og modborgerskabsprocessen af Thomas Humphrey Marshall og Aydin Soei. Ligeledes introduceres narrativ kriminologi af Nichlas Berger og neutraliseringsteknikker af David Matza og Gresham Sykes. Disse bidrager til at belyse hvad diskriminationen får af betydning på individplan og hvordan individerne forsøger, at retfærdiggør sig selv mod de negative konsekvenser som deres kriminelle handlinger ellers risikere at udgøre.

I opgavens tredje del, som er analysen, inddrages de teoretiske begreber til at udfolde og teoretisere over de erfaringer som informanterne fremdrager og som de på forskellig vis selv vurderer, har været medbestemmende for, at de på et tidspunkt er begyndt at begå kriminelle handlinger.

I analysens første del arbejder vi med de erfaringer med diskrimination, som informanterne har og som de udtrykker har haft indflydelse på deres senere handlinger. Fokus er på diskrimination på baggrund af etnicitet, køn og bopæl og analysen viser, hvordan intersektionen mellem disse tre, tilsammen får indflydelse på informanternes position i samfundet. Afsnittet behandles og bygges på et teoretisk udgangspunkt og understøttes af forskning på området af Laura Gilliam. Især informanternes erfaringer fra skolesammenhænge fylder i de brugte eksempler.

Analysens anden del fokuserer på den indre proces som diskriminationen medfører hos informanterne, og som de udtrykker i vores interview med dem. I den forbindelse bliver begrebet andengørelse samt mediernes betydning behandlet og anvendt. Ligeledes inddrager vi blandt andet Marshalls medborgerskabsbegreb og Soeis modborgerskabsbegreb for at teoretisere over den proces som informanterne giver udtryk for, at de har gennemgået og som har resulteret i, at de ikke betragter dem selv som fuldgældige medborgere i Danmark.

I analysens tredje og sidste del lægger vi et narrativ kriminologisk jf. Bergers' perspektiv, på den del af informanternes fortællinger som omhandler den kriminalitet som informanterne har begået. Her ser vi bl.a. nærmere på hvordan neutraliseringsteknikker spiller en rolle i informanternes individuelle indarbejdelse af kriminalitet i deres selvforståelse og selvfortælling.

Efterfølgende konkluderer vi på analysen og samler således op på den proces vi har belyst, nemlig hvordan diskrimination bidrager til en andengørelse som risikere at medføre modborgerskab – og hvordan dette for vores informanters vedkommende i sidste instans er udmundet i kriminelle handlinger.

I vores diskussion ønsker vi bl.a. at åbne spørgsmålet om, hvilken implikationer specialets resultater kan have for socialt arbejde og hvordan de sociale problemer kan ses i samspil med strukturelle forhold.

Målgruppeafgrænsning

Vi har valgt at afgrænse vores målgruppe til unge etniske minoritetsdrengene, som er bosat i et socialt udsat boligområde. Målgruppen afgrænses til unge drenge i alderen 18-30 år, som har begået og/ eller begår kriminalitet. Målgruppen omfatter småkriminelle unge, og unge som har begået alvorlig kriminalitet.

Målgruppen defineres ud fra kortlægninger udarbejdet af Det Kriminalpræventive Råd og er primært identificeret på baggrund af de foreliggende eksisterende datamateriale på området. Målgruppen afgrænses henholdsvis kønsmæssigt og aldersmæssigt på baggrund af de statistiske opgørelser, som påviser at kriminalitetshyppigheden generelt er størst blandt drenge til sammenligning med piger, og til yngre som i modsætning til ældre begår mere kriminalitet. Målgruppen indsnævres ydermere geografisk, på baggrund af det foreliggende datagrundlag, som peger på, at kriminalitetshyppigheden generelt er størst og hyppigst forekommende i socialt udsatte boligområder (Nielsen et al, 2019: 13-14).

Begrebsafklaring

For at sikre en ensartet forståelse af de bærende begreber, som vi gennemgående anvender og som spiller en nøglerolle for nærværende speciale, ønsker vi med dette afsnit kort at definere og præcisere dem.

Etniske minoritetsdrengene

Termen etniske minoriteter refererer til den mindre gruppe, hvis karakteristika og identitet (etnicitet, sprog, fødeland og familiens oprindelse) adskiller sig fra majoritetsbefolkningen. I forhold til termen etniske minoritetsdrengene refereres der bredt til de drenge, som har en anden etnisk (familie) baggrund end dansk, underordnet om det er dem, deres forældre eller bedsteforældre, som er immigreret til Danmark. Etniske minoritetsdrengene afgrænses til indvandrere, der kommer fra ikke-vestlige lande og deres efterkommere. I statistiske sammenhænge benyttes henholdsvis "indvandrere" og "efterkommere", som begge kategoriseres under og omfatter termen etniske minoriteter, men hvor indvandrere

udgør den gruppe, som selv er indvandret til Danmark fra et andet land, betegnes efterkommere som indvandrerens danskfødte børn (Nielsen et al., 2019: 6-7). For vores vedkommende har det udelukkende været essentielt og sigtende at drengene tilhører en etnisk minoritet.

Socialt udsatte boligområde

Begrebet *socialt udsatte boligområde* er i dag blev afløst med ghetto, der oprindeligt henføres til støberi og opstod for første gang i Venedig i 1516, hvor jøderne blev tvangsbosat og afskåret fra det omkringliggende samfund i en bevogtet og isoleret ø “Camp ghetto Nuovo”. Denne fysiske adskillelse med trange og overfyldte mure var medvirkende til, at udvikle parallelsamfunde og konstruerede i dette afsondret fysiske område, separate institutioner for varetagelsen af beboernes basale fornødenheder, uden involvering af almene eller statslige institutioner. Mere nutidigt anvendes begrebet i dag, i, en anden dansk kontekst hvor man søger, at identificere og betegne de boligområder som er præget af komplekse sociale problemer og er kendetegnet ved, at have en høj koncentration af etniske minoriteter samt en lav socioøkonomisk baggrund (Schultz Larsen 2011: 51). I dag betegnes et socialt udsat boligområde, som et alment boligområde med mindst 1000 beboer, hvor antallet af indvandrere og efterkommere overskrider 50% og hvor nedenstående mindst to af følgende fem kriterier skal være opfyldt, hvilket fremgår Regeringens hjemmeside:

“Andelen af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande overstiger 50 pct.

Andelen af beboere i alderen 18-64 år, der er uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelse, overstiger 40 pct.

Antallet af dømte for overtrædelse af straffeloven, våbenloven eller lov om euforiserende stoffer overstiger 2,7 pct. af antallet af beboere.

*Andelen af beboere i alderen 30-59 år, der alene har en grundskoleuddannelse, overstiger 60 pct.**

Den gennemsnitlige bruttoindkomst i alderen 15-64 år i området eksklusiv uddannelsessøgende udgør mindre end 55 pct. af den gennemsnitlige bruttoindkomst for samme gruppe i regionen” (Regeringen 2018).

Selv- og tilhørsforhold

Selv- og tilhørsforhold er et essentielt begreb som vi løbende anvender i specialet. Mens tilhørsforhold karakteriseres ved, at tilhøre et fællesskab eller være tilknyttet en gruppe, handler selvforhold om de opfattelser og fortolkninger, som individet har om sig selv som person og om livskvaliteten. Tilhørsforholdet til andre har en betydelig indflydelse på den enkeltes selvforhold og disse begreber er i forhold til drengenes fortællinger tæt forbundne og gensidig afhængig. Et positivt selvforhold består af selvrespekt og selvværdsættelse og betinges i mere eller mindre grad af tilhørsforholdet til andre (Soei 2011: 33).

Forskningsoversigt

I følgende afsnit ønsker vi, at gennemgå en række udvalgte studier inden for etniske minoritets- og kriminalitetsforskning. Vi vil med afsnittet kortlægge udvalgt relevant eksisterende forskning, der ligger på kriminalitetsområdet, i forhold til etniske minoriteter og præsentere udvalgte årsagsforklaringer på hvorfor etniske minoritetsdrenge begår kriminalitet. Forskningsoversigten skal bidrage med et overblik over dansk og udenlandsk eksisterende forskning. Vi har foretaget et bevidst valg om udvælgelsen, da vi har vurderet at disse er væsentlige i forhold til viden om specialets område, samt en generel belysning om områdets felt. Vi er klar over, at vi igennem en udvælgelse ikke kan undgå, ikke, at tage andet relevant forskning eller perspektiver med. Da kriminalitet er et komplekst fænomen, hvis årsagsforklaringer findes i en sammenhæng af samfundsmæssige, familiemæssige og relationelle forhold, søges der med nedenstående afsnit at sammenfatte resultater fra forskellige udvalgte studier, som anlægger forskellige perspektiver som forklarer, hvilken betydning diskrimination i institutionelle sammenhænge har på, at nogle etniske minoritetsdrenge udvikler kriminel adfærd.

Andengørelse og intersektionalitet

Gilliam som er antropolog og forsker i etnicitet, beskæftiger sig med etniske minoritetsdrenge og deres identitetserfaringer og identitetsforståelser i skolemæssige sammenhænge. Gilliam peger i sin undersøgelse på, at de erfaringer, som etniske minoritetsdrenge tager med fra skolesystemet, har en signifikant betydning i forhold til konstruktionen af deres identitet og for deres forståelse af deres individuelle karakteristika. Ligesom det også har en indvirkning på deres positionering, samt tilhørsforhold til sociale fællesskaber og samfundet. Det viser sig i undersøgelsen, at der er en tendens til at etniske minoritetsdrenge bliver af skolelærer opfattet, identificeret og kategoriseret som "ballademagere",

hvilket ifølge Gilliam påvirker drengenes selvopfattelser, som de over tid selv begynder at identificere sig selv med. Dette er medvirkende til at skabe og forstærke en oplevelse af marginalisering og eksklusion (Gilliam 2009: 15). Disse eksklusionserfaringer og følelser af mindreværd og forskelsbehandling skaber en proces, hvor hovedsagligt drengene konstruerer en identitet, som er i modstridende med dét, der opfattes som dansk identitet. Gilliam konkluderer i sin undersøgelse, at etniske minoritetsdrengene udvikler som følge af denne forekommende kategorisering, følelsen af, at være uden for det danske skolefællesskab, forskelsbehandling og manglende anerkendelse, en modkultur som opposition til majoritetens institutioner, hvor drengene begynder at søge alternativ styrke i et alternativt fællesskab. Drengene trækker på baggrund af deres positionerede erfaringer i skolen, på deres kulturelle og etniske ressourcer, som de har til fælles, som indgang til ønskede fællesskaber og konstruerer sammen deres identiteter i modsætning til hvad de opfatter majoritetsidentiteter (Gilliam 2009: 433). De unge appellerer til anerkendelse på et kollektivt plan ved, at knytte sig sammen med dem der har samme etnicitet og erfarer tilsvarende oplevelser fra skolen. Gilliam betoner i forlængelse heraf, at disse dynamikker og erfaringer fra skolen, som hovedsageligt rammer etniske minoritetsdrengene, er med til at danne oppositionelle drengegrupper med samlingspunkt i en speciel identitet som maskulin ballademager (Gilliam 2009: 436).

Mediediskurser og stigmatiseringer

I forlængelse af ovenstående peger den britiske forsker Claire Alexander på, at denne type stemplingsprocesser i skolen kan være en af de faktorer, der er bag udviklingen af kriminelle grupperinger. Hun forklarer i sit studie, at medierne på samme tidspunkt som udarbejdelsen af hendes undersøgelse, florerede med historier om asiatiske mænd som værende potentiel farlige og kriminelle: en mediediskurs som erstattede de tidligere historier og forståelser af asiatiske mænd, som svage og feminine. Hun påviste også, hvordan det engelske samfund, herunder skolen blev gennemsyret og påvirket af de pågældende mediediskurser, som var med til at forme og forny deres syn på disse mænd. At have en almindelig teenage adfærd, blev hurtigt og nemt opfattet problematisk og afvigende og noget man resolut skulle reagere over for (Alexander 2000). Alexanders resultater viser, hvordan intersektionen mellem ungdom, etnisk minoritetsbaggrund og mandekøn sammenlagt fungerer som et grundlæggende stærkt mærkat på ballade og problemer, som i større eller mindre grad baner vejen for, at de mødes med relativt skarpe reaktioner fra det omkringliggende samfund. Alexandre beskriver, at disse asiatiske mænd konstruerer en fremstilling af sig selv, hvor de skaber og forstærker afvigelsen, som

de er blevet tildelt af omgivelserne ved, at iscenesætte sig som barske og kriminelle. Ud fra Alexanders resultater ses der fællesnævner med Gilliams undersøgelse, hvor der er konsensus om, at stemplingen i de uddannelsesinstitutioner og medier er med forstærke en afvigende adfærd og skabe en gruppeidentitet, som gør, at etniske minoritetsdrengene kan blive mere kriminelle i deres adfærd, end hvad de ellers vil være (Alexander 2000).

Medieforsker Rikke Andreassen fremlægger tilsvarende konklusioner i sit studie. I en dansk sammenhæng har Andreassen ved hjælp af artikler og anden form for medieindhold undersøgt hvordan og hvorledes etniske minoritetsdrengene omtales og fremstilles på i danske medier. Da historierne om etniske minoritetsdrengene ofte gentager sig, konkluderer hun i sin undersøgelse, at fremstillingen af etniske minoriteter ofte ikke er særlig nuanceret, hvilket er med til at danne et mere entydigt, forsimplet og stereotypet billede af dem. Hun fremanalyserer, at medierne, som er befolkningens primære kilde til information om minoriteter, behandler og fremlægger etniske minoriteter som en homogen gruppe, som oftest fremstilles som potentielle kriminelle og afvigende. I den forbindelse pointerer Andreassen, at mediediskurserne både konstruerer og producerer forestillinger og billeder af etniske minoriteter som en generaliseret, problematisk og andengjort gruppe, hvilket risikerer, at blive selvforstærkende i særligt socialt udsatte boligområder, der ofte trækker overskrifterne i medierne. Andreassen har empirisk belyst, at mediediskurserne har en afgørende rolle for etableringen af synet på etniske minoritetsdrengene fra socialt udsatte boligområder (Andreassen 2007: 14). I overensstemmelse med Alexandre er mediediskurserne med til, at konstruere og formidle en virkelighed, som imidlertid ikke alene afspejler de samfundsmæssige realiteter, men medvirker til rekonstruerer dem gennem diskursen og dermed bidrage med et misvisende billede af minoriteter. Dette kan udlede til, at fastholde og begrænse etniske minoritetsdrenge sociale handlerum, netop fordi de betinges og dermed påvirkes af de konstruerede forestillinger om dem. Den konstante sammenligning mellem etniske danske - og etniske minoritetsdrenge kriminalitetshyppighed er ydermere medvirkende til, at konstruere et mere entydigt billede af dem, hvilket bidrager til negative forestillinger blandt majoritetsbefolkningen. Oplevelsen af social og kulturel fremmedgørelse kan således forstærkes (Andreassen 2007: 241).

Målgruppens betingelser

Flere forskellige forskningsundersøgelser, herunder Lissi Rasmussens (2010) empiriske undersøgelse af *“etniske minoritetsunge i Københavns fængsel, deres baggrund, status og fremtid”* undersøger

hvordan samspillet med den umiddelbare omgangskreds og forholdet til familiære relationer kan være medårsag til kriminalitetstendensen blandt etniske minoritetsdrengene. Rasmussen viser på baggrund af et større kvalitativt arbejde med etniske kriminelle minoritetsunge, at vold i hjemmet og den familiære socialisering kan have en afsmittende effekt på børnenes senere liv, herunder deres reaktionsmønstre og mestringsstrategier. Det væsentlige er, at der i Rasmussens undersøgelse udledes en klar sammenhæng mellem forholdet til forældrene og den unges kriminelle løbebane (Rasmussen 2010: 221). For at få mere forståelse for etniske minoriteters baggrund er Marianne Skytte en relevant sociolog at tage med. Hun påpeger, at etniske minoriteters forældre har en anden og anderledes livsform og dermed en anden opdragelsesstil end etniske danske forældre. I disse livsformer findes der forskellige perspektiver på synet på autoriteter, den enkeltes rolle og sanktionering. Mens der i etniske minoritetsfamilier praktiseres et mere kollektivistisk livssyn, hvor det enkelte barn opdrages til at være ansvarlig for familiens samlede bedste, domineres der i etniske danske familie et mere individualistisk livssyn som har karakter af, at barnet skal frigøre sig mere og mere fra familien med henblik på at selvstændiggøre sig (Skytte 20016: 85-86).

Diskriminering

En nyere undersøgelse "Survey om medborgerskab blandt unge" foretaget af Moss-Bjerre for København Kommunes beskæftigelses- og integrationsforvaltning viser, at der er markant flere ikke-vestlige unge, der til sammenligning med etniske danske unge, føler sig diskrimineret. Undersøgelsen bygger på spørgeskemaer, som unge mellem 18-29 år, som er bosat i Københavns kommune, har skulle besvare. Denne undersøgelse er en gentagelse af forrige undersøgelser, som blev foretaget i henholdsvis 2015 og 2016 blandt unge fra Københavns kommune. Undersøgelsen viser, at andelen blandt unge med ikke-vestlig baggrund har følt sig diskrimineret på baggrund af deres køn, er steget med 5%. Samtidig viser undersøgelsen, at andelen blandt unge med ikke-vestlig baggrund der har følt sig diskrimineret på baggrund af deres etnicitet er steget med 6 %, mens følelsen af at blive diskrimineret på baggrund af deres religion er faldet med 6 % (Moos-Bjerre 2017: 5-10).

Ovenstående opridsning af eksisterende forskning på kriminalitetsområdet i forhold til etniske minoritetsunge, har haft til formål, at give et indblik i de livsvilkår som etniske minoriteter gennemgår, ligesom de har været bidragende i forhold til, at forklare de rammer som etniske minoriteter underlægges. Den har også haft til formål, at kaste et blik over den eksisterende forskning der i forvejen

ligger på området for, at vi på den måde selv kan kontekstualisere og positionere vores speciale i forhold til det.

Vidensteoretisk ståsted

I følgende afsnit vil der redegøres for specialets videnskabsteoretiske ståsted og dennes positionering i forhold til analysen. Derefter vil det fremlægges hvordan vores dataindsamling er blevet behandlet, bearbejdet og anvendt. Afslutningsvis vil vi præsentere specialets kvalitative forskningsmetode, etiske- og kritiske overvejelser, som de vi har gjort i forbindelse med vores afholdte interviews.

Hermeneutik og fænomenologi

Vores indgangsvinkel til specialet har både været fænomenologisk og hermeneutisk anlagt. Vores forudgående og eksisterende vidensgrundlag omkring vores valgte emne og vores teoretiske perspektiver som var forbundet med emnet, har været medvirkende til, at danne vores forforståelser. Det har ikke været muligt for os at udarbejde en interviewguide, uden, at fastlægge bestemte hovedemner omkring emnefeltet. Disse forforståelser har således implicit været med til, at rammesætte og udarbejde en foreløbig problemformulering og implicit været indflydelsesrig i forhold til udarbejdelsen af vores interviewguide. Hermeneutikken har bidraget til, at vi som forskere har kunnet fortolke og forstå, meningen bag vores informanternes erfaringer og oplevelser ud fra den kontekstuelle sammenhæng, som deres oplevelser er frembragt i, som vi især har benyttet os af, i den sidste analysedel III (Järvinen & Mik-Meyer 2017: 127-128).

Specialet er endvidere blevet udarbejdet med udgangspunkt i den abduktive tilgang, hvor der i vores forskningsproces har været en vekselvirkning mellem vores teoretiske og empiriske fund. I vores tilfælde havde vi forinden de foretagne interviews, taget afsæt i en teoretisk baseret fortolkningsramme, der i mere eller mindre omfang mødte vores informanternes erfaringsbaserede fortolkninger. I den forbindelse havde vi allerede ved specialets start haft forudgående antagelser om teori og teoretiske begreber i form af diskrimination, medborgerskab, andengørelse, narrativ kriminologi og neutraliseringsteknikker, som i større eller mindre omfang har været med til at sætte en dagsorden for det videre arbejde. Vi har dermed samtidigt været lydhøre og åbne over for, at afdække nyopståede områder og begreber som kom frem under interviewene, forstået på den måde, at vi både har arbejdet teorigenret og empiristyreret (Olesen & Monrad 2018: 19). Selvom vores egen forståelse har været en

del af forståelsesrammen, viste empirien sig også i et vist omfang, at blive styrende i forhold til generering af en ny teoretisk ramme og et nyt perspektiv, i form af, inddragelse af modborgerskabsbegrebet og intersektionalitetsperspektivet.

I specialet har vi også benyttet fænomenologien som en videnskabsteoretisk retning, fordi denne tilgang er behjælpelig i forhold til, at undersøge aktørernes livsverdenen. Den fænomenologiske tilgang er væsentlig for nærværende speciale, fordi vi i specialets analysedel I og II har interesseret os for, at undersøge vores informanternes egne oplevelser med diskrimination og dynamikkerne heri. Ved hjælp af fænomenologien har vi under interviewene været interesseret i, at forstå sociale fænomener ud fra vores informanternes subjektive perspektiver og belyse verden som den opleves af informanterne, ud fra en antagelse om, at intet er mere troværdigt end den virkelighed som informanterne opfatter (Järvinen & Mik-Meyer 2017: 81-84).

I den forbindelse har specialet både et fænomenologisk og hermeneutisk udgangspunkt, som anvendes i forlængelse og understøttelse af hinanden, men hvor vi under indsamlingen af vores empiri er præget af den fænomenologiske videnskabsteori, anvendes hermeneutikken i forbindelse med fortolkning og analyse af empirien, hvilket er særligt gældende under analysedel III.

Metode

Rekruttering og udvælgelse af informanter

Udvælgelseskriterierne af vores informanter har i grove træk afspejlet sig i vores afgrænsning af målgruppen. I denne fase havde vi gjort os specifikke overvejelser over, hvem der ville være mest meningsfuld at interviewe, og her var der enighed om, at vores informanter skulle udvælges på baggrund af deres: køn, bolig-mæssig placering, etnicitet og at de har eller har haft en kriminel løbebane og betingelsen om at de har været udsat for diskrimination. At foretage en sådan kvalificeret udvælgelse, som desuden kaldes for en *formålsbestemt udvælgelse*, har været bidragende i forhold til, at finde frem til de personer der har haft de bedste forudsætninger for, at fortælle, bidrage og afdække vores forskningsområde (Ingemann, Kjeldsen, Nørup & Rasmussen 2018: 166).

Vores primære kilde og indgangsvinkel til vores informanter har været via Facebook-gruppen "*et liv uden kriminalitet*" og gennem eget netværk. Facebook-gruppen "*et liv uden kriminalitet*" består af over 1500 medlemmer og har til formål, at forebygge og nedbryde det kriminelle liv blandt etniske såvel som etniske minoritetsdrenge. Gruppen består af tidligere og nuværende kriminelle og har til

formål at vidensdele, hvor gruppens medlemmer udveksler og tilbyder hinanden, at indgå i konstruktive og meningsfulde fællesskaber i form af at deltage til fritidsaktiviteter mv. Man kan reflektere over, at et medlemskab af en sådan gruppe må afspejle en interesse for et liv uden kriminalitet og hvad det har af betydning for vores speciale kan være svær at sige. Vi valgte at skrive et opslag i gruppen, hvor vi kort beskrev undersøgelsens formål og de krav der forventedes opfyldt for at deltage til et interview. På baggrund af vores rekrutteringsopslag modtog vi en del henvendelser fra etniske minoritetsdrenge, som alle ønskede at medvirke til specialet. Hele denne rekrutteringsproces viste sig at være mere udfordrende end forventet, da der opstod forhindringer i forhold til at imødekomme vores kriterier, etablere og vedligeholde kontakten og få truffet aftaler om interview. Dette betød, at vi i første omgang nøjedes med at fremskaffe i alt en informant, som vi etablerede en kontakt til fra gruppen. Vi valgte sideløbende at trække på netværket i forhold til, at opnå adgang til nye informanter på. Dog opstod der tilsvarende udfordringer i forhold til, at fastholde kontakten med de nye informanter, som fremstod henholdsvis ustabile og usamarbejdsvillige i forhold til den videre kontakt. Vi lykkedes med at etablere kontakt til tre informanter, hvoraf den ene også valgte at hoppe fra, fordi han blev bekendt med vores etniske minoritetsbaggrund.

Telefonisk og computerstøttet interview

Den mest udbredte måde at interviewe på, er gennem ansigt til ansigt, som er klar mere fordelagtig, fordi det er nemmere at indgå i dialog og dermed bedre mulighed for at aflæse hinanden (Ingemann et al., 2018: 154). I vores tilfælde har det grundet coronasituationen ikke været muligt for os, at foretage interviewene fysisk og derfor har vi anvendt os af telefonisk og computerstøttet interviews. To af informanterne foretrak at afholde interviewet telefonisk fordi de ikke kunne tilgå Teams, eller anden form for videosamtale, mens den tredje indvilligede i, at deltage til et computerstøttet interview. Dette har i praksis betydet, at interviewet der blev gennemført over en videosamtale, har været mere nærværende og mere dybdegående end interviewene der blev afholdt telefonisk (Ingemann et al., 2018: 155).

Specialets kvalitative forskningsmetode

Vi har valgt at anvende den kvalitative forskningsmetode. At interviewe på kvalitativ vis handler helt overordnet om, at man afholder og gennemfører en samtale med et bestemt formål, hvor som

undersøgere skal tilegne os viden, fra de personer som vi har udvalgt i undersøgelsen (Ingeman, et al., 2018: 148). At anvende metoden kvalitativ interview har været mulighedsskabende i forhold til at dykke ned i, hvordan bestemte informanter forstår bestemte begivenheder og fænomener på baggrund af deres oplevelsesverden. Vores kvalitative metode har været udgangspunktet for, at kunne besvare specialets problemformulering og kommer til udtryk i vores semistrukturerede interviews. Specialet har udelukkende været af kvalitativ karakter med henblik på, at opnå dybde og nuancering i vores undersøgelse, samt indsigt i vores informanters livsverden. Livsverden er et kernebegreb inden for fænomenologiske videnskabsteoretiske retning, og kan i den forbindelse kobles til det kvalitative interview, fordi det kan være adgangsgivende til centrale områder i et individs livsverden, f.eks. hvordan noget opleves, hvad man føler og mener om noget konkret og hvorfor man har den holdning man har. Vi forsøger gennem den kvalitative metode, at tilegne os dybdegående viden om vores informanters oplevelser om og erfaringer med diskrimination i mødet med skolen og arbejdsmarkedet og hvordan de tilskriver det betydning i forhold til deres senere liv (Ingeman et al., 2018: 152).

Det semistruktureret interviewform

Ifølge Brinkmann og Tanggaard differentieres der mellem tre former for interviews: struktureret, semistruktureret og ustruktureret (Brinkmann & Tanggaard 2015: 29-39). Vi har valgt at konstruere og benytte formen i det semistrukturerede, fordi den giver vis struktur og en retning på interviewet, uden at blive fuldstændig styrende. For at komme ind til vores informanters oplevelser og erfaringer med diskrimination, og begribe deres forståelsesprocesser og dynamikker, har det været nødvendigt at anvende denne interviewform. Denne interviewform gav os et større råderum i forhold til, at spørge ind til og gå i dybden med specifikke emner og områder. Interviewformen er i henhold til Kvale og Brinkmann "*hverken en åben hverdagssamtale eller et lukket spørgeskema*" (Kvale & Brinkmann 2015: 50-51) men er kendetegnet ved, at have en bestemt struktur med et bestemt formål der afspejler sig i tilgang og spørgeteknik. Forud for disse interviews vi har foretaget, har der været et spektrum af forberedelser, som dels indeholder en defineret agenda og dels på forhånd udarbejdede spørgsmål. Disse udarbejdede spørgsmål har for os ikke været bindende og rigide, men viser sig under interviewet, at blive udskiftet, tilpasset og erstattet med opfølgende, spontane og nyopståede spørgsmål, for på den måde at understøtte den fortælling, vores informanter kommer med. Det har under vores interviews været nødvendigt, at sikre os, at vi forstår vores informanter, hvilket bl.a. er sket ved at stille uddybende og afklaring opfølgningsspørgsmål ved f.eks. at gengive, opsamle og gentagne det sagte, hvilket er muligt inden for denne interviewform. Denne frigørelse for eksplicit styring er vigtig,

da det bliver vores informanternes narrativer der præger vores indsamlet empiri. Det vil sige at nogle af vores spørgsmål bliver strukturerede og skrevet ned i en interviewguide, mens andre opstår i forlængelse af de svar vores informanter kommer med. Samtidig har vi opmærksomme på hvordan vi som forskere kan være medbestemmende for hvad der blev fortalt og ikke fortalt - og i den forbindelse reflekteret over vores egen rolle i det.

Interviewguide

Vi udfører i vores semistrukturerede interview selve samtalen på baggrund af en interviewguide. Vores interviewguide har i større eller mindre grad styret vores interviews. Vi indledte interviewene med en briefing, som bestod af en introduktion til interviewet, herunder formålet med interviewet, tidsrammen for interviewet, praktiske og etiske overvejelser i form af anonymisering, fortrolighed, samtykke og optagelse mv. (Kvale & Brinkmann 2009: 149). Denne indledningsscene som har været en del af interviewguiden, har forud for vores afholdte interviews været nøje gennemtænkt, fordi de første par minutter i et interview i henhold til Kvale og Brinkmann kan være altafgørende (Kvale & Brinkmann 2009: 148). Her har vi også taget en række etiske hensyn i betragtning. Vores informanter har en baggrund som tidligere kriminelle, og derfor kan et interview omkring deres kriminelle handlinger være svær og risikabel at italesætte og være åben omkring, fordi de risikerer at inkriminere dem selv ved, at fortælle om konkrete episoder.

Det er relevant at understrege, at vi under interviewene ikke er blevet bekendt med om vores informanter på nuværende tidspunkt begår eller formodes at begå kriminalitet, hvilket ellers ville betyde, at vi som undersøgere havde en forpligtelse i forhold til, at videregive informationerne og dermed tilsidesætte fortrolighedsprincippet, som ellers ikke vil kunne harmonere med de aftaler vi havde indgået forinden. Anonymitetsprincippet som også var et integreret punkt i interviewguiden, må vi erkende kan være svær at opretholde, fordi det kan være uforudsigeligt for os at vide hvorvidt dem der har en tæt relation til vores informanter i hverdagen, måske vil kunne genkende dem på baggrund af de casebeskrivelser og løbende fortællinger vi inddrager i specialet. For at reducere sandsynligheden for genkendelighed har vi erstattet deres oprindelige navne med pseudonymer samt ændret deres boligområde fra deres reelle boligområde til et andet socialt udsat boligområde i Danmark. Efter briefinggen begyndte vi vores egentlige interviews. Forud for disse interviews, udarbejdede vi en interviewguide, som blev anvendt for alle vores tre informanter. Denne interviewguide bestod af tematikker som "skolegang og arbejde", "diskrimination" og "kriminalitet" og blev under de emner som spørgsmålene integreres i, formuleret og udarbejdet på baggrund af vores forforståelse og

teoretiske ramme for specialet. På den måde fungerede vores interviewguide som et styringsredskab for vores interviews. I tillæg til det, formulerede og inddelte vi vores spørgsmål i både interviewspørgsmål og forskningsspørgsmål med henblik på, at opnå en klar skelnen mellem forklaringer på bestemte sammenhænge, processer og fænomener og konkrete eksempler på disse (Brinkmann & Tanggaard 2015: 38). I forlængelse af dette har vi været opmærksomme på, at udarbejde åbne spørgsmål der baner vejen for, at vores informanter får muligheden for, at beskrive og forklare deres livsverden i forhold til deres erfaringer med bestemte situationer. Ydermere giver dette også mulighed for, at informanterne kan svare dybdegående som de selv ønsker, hvilket er et fænomenologisk element under interviewsituationen (Ingemann et al., 2018: 176-180). Vi har med henblik at indfange deskriptive besvarelser og for at skabe et trygt rum valgt, at indlede vores interviews med, at stille "hvad" spørgsmål. Derefter begynder vi gradvist at stille "hvordan og hvorfor" spørgsmål, for på den måde at bevæge os længere og længere ned i abstraktionsstigen, som giver vores informanter mulighed for at reflektivt at forholde sig til sine svar (Kvale & Brinkman 2009: 153).

Transskription

For at specialet skal tilgås og sikres et empirisk ståsted, som bliver håndterbart i vores analytiske arbejde, er der blevet foretaget transskription af vores tre afholdte interviews. Dette betyder, at den mundtlige interaktion vi har gjort os, er blevet omdannet til en tekstmæssig form. Dette for at sikre kvalitet og validitet, da det, at nedskrive interviewene er en optrapning til det analytiske arbejde, da vi her langsomt begynder at stifte bekendtskab til vores materiale (Ingemann et al., 2018: 199). Da transskribering er en tidskrævende proces, er direkte sætninger med fyldeord ord som: hmm, øøh, ehmm, blevet fravalgt, da det kan skabe forvirring for formålet (Brinkmann & Tanggaard 2016: 43-45).

Præsentation af empiri/informanter

Eftersom sigtet med nærværende speciale er, at undersøge hvilken betydning oplevelser med diskrimination af etniske minoritetsdrenge har haft for deres positioneringsmuligheder og reaktionsmønstre, har det været væsentligt at rekruttere informanter med anden etnisk baggrund end dansk. I forlængelse af det, har vi gennemført tre interviews med tre jævnaldrende unge, som alle er bosat i et socialt udsat boligområde. Alle drenge bor i socialt udsat boligområde, som er almene boligbyggeri i udkanten af Taastrup. Boligområdet indgår i regeringens ghettoliste, som forstås som et område med

høj kriminalitetsfrekvens, høj koncentration af beboere med anden etnisk baggrund end dansk, lav arbejdsmarkedstilknytning og uddannelsesniveau.

Specialet trækker hovedsageligt på vores empiriske fundament, vores datakilde, som består af tre kvalitative interviews med unge etniske minoritetsdrengene fra socialt udsatte boligområder. Gennem vores interviews har vi genereret viden om de unges personlige livshistorier, oplevelser med diskrimination, der hovedsageligt er den tematik som påpeges at være udslagsgivende for deres kriminelle handlinger. Samtalerne med de unge handlede blandt andet om de unges familiemæssige baggrund (relationen og kontakten til familien, forældrenes socioøkonomiske baggrund, opdragelsesværdier, kommunikationen, forventninger fra familien mv.), personlige livshistorier (i form af arbejds- og uddannelsesforløb, vold, misbrugsproblemer), og de gennemgående tilbagemeldinger for samtalerne var oplevelserne med diskrimination, tilknytning til arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet, oplevelserne om kollektiv eksklusion i form af mediernes retorik og negative omtale om etniske minoriteter, den offentlige debat og således den betydning det afføder hos dem.

Der er mange ligheder i de unges udsagn. De tilkendegiver alle, at de på grund af deres hudfarve, køn og etnicitet har oplevet sig systematisk fremstillet som normbrydere og trusler af henholdsvis skolelærer og af det omkringliggende samfund. Der er et gennemgående mønster i de unges fortællinger om, at deres etnicitet er blevet brugt som en målestok for hvem de er og hvem de ikke kan være. Deres etnicitet opfattes som en strømpil for betingelserne for, at blive anerkendt som en ligeværdig medborger og det gælder både i folkeskolens rum og uden for i samfundet.

Cases

I følgende ønsker vi at bryde interviewene op i mindre dele, og give læseren et indblik i de forskellige faktorer, der grundlæggende spiller ind i de unges liv. Disse fortællinger, der indrammes som cases, baserer sig på drengenes egne selvbilleder og selvopfattelser:

Mohamed

Mohamed er 25 år, bosat i et socialt udsat boligområde og er af palæstinensisk baggrund. Mohameds familiebaggrund kan betegnes som dysfunktionel: en far der er aggressiv og voldelig, og en mor der er følelsesmæssig uengageret og fraværende. Mohamed beretter om et kaotisk skoleforløb med jævnlige afbud. I folkeskolen havde Mohamed svært ved at koncentrere sig og havde oplevelsen af, at

være ekskluderet fra klassens fællesskaber. Mohamed udtrykker, at han ofte blev udpeget som klassens ballademager og fik skylden for situationer og episoder som han ikke var involveret i eller ansvarlig for. Mohamed fortæller, at han har oplevet en tydelig forskelsbehandling fra lærernes side, hvor særligt de "brune" på baggrund af deres etniske baggrund blev problematiseret og diskrimineret. Følelsen af konstant at blive opfattet som en ballademager, har ifølge ham haft en afsmittende effekt på hans selvidentifikation og selvforståelse. Mohamed fortæller, at selvom han udadtil fremstod "hård, kold og kynisk", mærkede han tæt følelsen af, at blive udelukket af fællesskabet, og dette resulterede i en gradvis afstandtagen fra skolens projekt. Mohamed fortæller at han fandt styrke i, at omgås drenge med samme etniske baggrund som ham selv, som havde det tilfælles, at de samlede sig om den modkultur, som skolens kultur var medvirkende til at frembringe. Mohamed udtrykker at føle sig svigtet på mange områder og, at han så gaden som den eneste vej til penge, status og anerkendelse. Mohamed har aldrig haft held med at finde et arbejde og er på trods af en masse ansøgninger aldrig blevet indkaldt til en jobsamtale, hvilke har medført, at han over tid mistede troen på få et ordinært arbejde. Forholdet til hans venner, som deler tilsvarende nederlagsoplevelser, blev styrket og deres motiver for at begå kriminelle handlinger blev ifølge Mohamed større.

Abdul

Abdul er 30 år, bosat i Taastrupgaard og er af pakistansk afstamning. Abdul fortæller at han grundlæggende har haft en god skolegang, hvor han har klaret sig tilstrækkeligt, på både det sociale og det faglige plan. Han har formået at socialisere med alle og har haft en god relation til både danskere og indvandrere. Da Abduls forældre begge har taget uddannelser og arbejder har Abdul altid følt, at der var høje forventninger til ham og hans præstationer. Da Abdul som den eneste indvandrer startede på gymnasiet, oplevede han store udfordringer ved, at indgå i sociale sammenhænge med de andre. Abdul følte sig ikke inkluderet i fællesskabet, og denne følelse som løbende blev forstærket, førte blandt andet til hvad man kan betegne som manglende skolelyst, indlæringsblokering og en generel vredesophobning. Efter kort tid valgte Abdul, at afmelde sig gymnasiet og søgte i stedet ind på tømreruddannelsen. Under uddannelsen lykkedes det ikke Abdul at finde en læreplads og han kobler dette til sin etnicitet og navn, da hans klassekammerater der hedder Nicolai og Oliver alle fik en læreplads.

Abdul beskriver, at selvom han forsøgte at ryste sin indvandreridentiteten af sig, lykkedes strategien ikke. Da han dermed ikke fik muligheden for at gennemføre uddannelsen, ophobede der sig en voldsom vrede og Abdul oplevede at hans selvværd led skade. Abdul følte sig uretfærdigt behandlet og mistede troen til fremtiden. Abdul beskriver, at andres beskrivelser af ham, havde betydelig

indvirkning på hans identitet og selvidentifikation. Abdul fortæller, at han er vokset op med en forståelse og forestilling om, at bo i et land med enorme mange valgmuligheder, beriget med velfærdsgoder, hvor gratis uddannelse og arbejde er nøglen til det gode liv men, at dette tankesæt blev opløst i takt med hans nederlagsoplevelser. Han kunne ikke håndtere følelsen af diskrimination og søgte derfor efter, at orientere sig mod "sin egen identificerende gruppe". Han blev gradvist tiltrukket af gademiljøet, som fremlagde en "os-dem" verden, hvor lærerne blev betegnet som "racistiske", politiet som "kujoner" og retssystemet som "diskriminerende". Denne kollektive opfattelse blev Abdul gradvist bekræftet i. Han beskriver i dag sine nederlag som et resultat af manglende muligheder.

Idris

Idris er 27 år, bosat i socialt boligområde og er af libanesisk afstamning. Idris kommer fra hvad man kan betegne en "normalt fungerende familie". Idris beretter om oplevelser af, at han på grund af sit navn og hudfarve er blevet systematisk fremstillet og beskyldt for episoder han ikke har været involveret i. Hans skolegang har i hans optik været præget af bearbejdelser, ringe skoledynamik og konfliktfyldt forhold til henholdsvis eleverne og lærerne. Han gengiver, at være blevet behandlet anderledes, hvilket har haft en påvirkende og uhensigtsmæssig effekt på hans reaktionsmønstre. Han fortæller, at han med tiden begyndte at tage afstand fra etniske danskere og bevæge sig mod en gruppe af mennesker fra hans boligområde han kunne identificere sig med. Han begyndte, at færdes i et kriminelt miljø som han trivedes og afspejlede sig i, og opnåede økonomiske goder og anerkendelse. Idris var i starten involveret i småkriminalitet som udviklede sig til større kriminalitet.

Analysestrategi

Narrativ analyse

En velegnet analysestrategi som vi har anvendt i bearbejdningen af vores interviews, er den narrative analyse, hvor vores informanternes fortællinger står centralt. Vi har som forskere været undersøgende på de betydninger og meninger, som vores informanter tilskriver bestemte fænomener og hændelser i deres liv (Ingemann et al., 2018: 208-209). I den forbindelse har vi især været opmærksomme på detaljerne - i hvordan disse hændelser, erfaringer og oplevelser med diskrimination resulterede i en kriminel løbebane. Vi ønskede med den narrative analyse, at få indblik i hvordan vores informanter skaber mening og sammenhæng i deres tilværelse gennem deres fortællinger, og i disse fortællinger

gives der grundlæggende udtryk for meningsskabende begivenheder i deres liv, som viser sig ikke i tilstrækkelig grad at udfordres. Narrativ analyse placeres derfor i en socialkonstruktivistisk forståelsesramme, da fokuset læner sig på meningskonstruktionen. Mennesker er i denne forståelse aktivt medskabende af sig selv gennem de fortællinger de fortæller. På samme måde finder vi i vores analyse, at vores informanter skaber sammenhæng gennem deres fortællinger. Derved skriver de kriminelle handlinger ind i deres livshistorier, finder forklaringer de kan leve med, og som ikke udfordrer deres scenarier for et liv uden kriminalitet og en positiv identitet (Ingemann et al., 2018: 208-209).

Kvalitet i forskning

De metodiske valg som foretages, er forbundet med, hvad man forstår som videnskabelig kvalitet. Inden for kvalitativ forskning forventes det, at man kan tilgodese kravene om validitet, reliabilitet og generaliserbarhed for på den måde, at kvalificere sin forskningsundersøgelse (Brinkmann & Tanggaard 2015: 522). Vi ønsker med afsæt i nedenstående afsnit, at belyse kvalitetskriterierne bestående af validiteten, reliabiliteten og generaliserbarhed af vores undersøgelse.

Reliabilitet

Reliabilitet i forskning handler om troværdigheden af forskningsresultaterne, og forbindes tit til spørgsmålet om hvorvidt et forsøg af andre forskere, kan reproducere samme forskningsresultater. Reliabilitet refererer ofte til, hvordan datatilvirkningen og bearbejdning af datamaterialet er gennemført (Olesen & Monrad 2018: 302). Her skal man forholde sig til hvorvidt de spørgsmål man har stillet informanterne har været forståelig, og om, man har foretaget grundig datakodning. Dette har vi også haft blik for og gjort os nøje overvejelser omkring i udformningen og udarbejdelsen af vores interviewguide, hvor vi har tilstræbt os på, at tilgå forskningsfeltet med åbenhed i forhold til hvordan vores empiri generes. Som også nævnt i det ovenstående afsnit, har vi under interviewsituationen bestræbt os på, at stille forståelige og åbne spørgsmål, der har kunne give vores informanter mulighed og plads til at udfolde deres erfaringer med diskrimination og oplevelser med kriminalitet, hvilket er blevet muliggjort på grund af vores valg af den semistrukturerede interviewform. Dette forstærker og højner empiriens troværdighed, og sikrer os i at empirien ikke begrænses af en bestemt teoretisk ramme, eller af et bestemt teoretisk udgangspunkt. Det der kan medvirke til, at forringe forskningsresultaternes reliabilitet er, hvorvidt vores informanters fortællinger og de sproglige ytringer som vi analyserer på, i virkeligheden afspejler den mening, som vores informanter bag ytringerne intenderer. Vi har hele tiden forsøgt, at sikre at disse ytringer og meninger ikke forvrides men, at de gennem behandling

sikres at fremstå så autentisk som muligt. Reliabiliteten kan også udfordres af andre årsager. Selve specialets empiri kan antagelig være svær at reproducere igen, formentlig fordi, at vores informanternes fortællinger kan ændre karakter, hvis de bliver interviewet igen i en anden kontekst, et andet tidspunkt eller af en anden interviewer (Olsen & Monrad 2018: 203 ; Ingeman et al., 2018: 331). En anden årsag, der antageligt kan forringe vores reliabilitet er, at vores informanter er blevet rekrutteret på baggrund af netværk, hvilket kan sætte informanterne i en utryk og usikker position, hvor det kan være svært for vedkommende at udtrykke og udfolde sig.

Validitet

Validitet handler om gyldighed og refereres til om hvorvidt det lykkedes, at opnå relevant og gyldig viden om den problemstilling man ønsker at undersøge. Validitet handler hovedsageligt om hvorvidt det er muligt, at drage en konklusion om den problemstilling man som forsker undersøger, eller om man formår, at tilegne sig udførlig og tilstrækkelig viden indenfor det område man har forsøgt at undersøge (Olesen & Monrad 2018: 300). Vi har i vores speciale været opmærksomme på de forhold der har kunne forringe vores validitet ved f.eks., at have fokus på behandlingen af vores empiriske data og omsætningen af vores udvalgte teorier og teoretiske begreber. Vi har i forhold til validiteten været opmærksom på, om vores datamateriale har haft relevans for vores problemstilling og dermed også været opmærksomme på, den sammenhæng der har været mellem vores problemformulering, datatilvirkning og teoretiske grundlag for, at sikre at vi ikke drager konklusioner på baggrund af noget der er blevet undersøgt forkert (Olesen & Monrad 2018: 300). For endvidere at højne forskningsresultaternes validitet, har vi gennem en klar begrebsliggørelse under interviewet med vores informanter forsikret os, at det er diskrimination vi har undersøgt og ikke et andet fænomen. Vi har således afstemt diskriminationsbegrebet ved at spørge vores informanter om, hvordan de definerer og forstår begrebet, for på den måde, at sikre forståelsen af samme fænomen. Dette gav os mulighed for afstemme om hvorvidt den teoretiske diskriminationsforståelse var i overensstemmelse med deres praksisoplevelser, for på den måde at vurdere om det har været anvendelig eller ej.

Generaliserbarhed

Generaliserbarhed handler om hvorvidt undersøgelsens resultaterne kan overføres til andre kontekster og være anvendelig i forhold til andre personer. Dette kan kun være muligt, hvis undersøgelsens resultaterne fremstår valide og gyldige (Olesen & Monrad 2018: 306). Undersøgelsen har umiddelbart ikke opnået generaliserbarhed, fordi der er tale om et begrænset omfang af informanter (tre informanter), der udgør det fulde empiriske datamateriale.

Specialets teoretiske analyseramme

Vi ønsker i følgende afsnit, at redegøre for vores teoretiske tilvalg, herunder de gennemgående teoretiske begrebsapparater, der danner grundlag for vores analytiske arbejde. Indledningsvist udfoldes forståelsen og betydningen af begrebet diskrimination som vi analytisk vil anvende til, at undersøge etniske minoritetsdrengenes oplevelser med diskrimination. Endvidere ønsker vi, at undersøge hvordan vores målgruppe mødes og positioneres af, af, omverdenen og hvordan følelsen af andengørelse i henhold til Spivak, kan skabe en proces der kan være medbestemmende til eller influerende på deres måde at positionere sig på. Da disse oplevelser som på mange måder opfattes negativt indvirkende på og for informanterne, sigtes der i den forlængede analyse, at undersøge hvilke betydning disse erfaringer har for deres oplevelse af selvforhold og tilhørsforhold til Danmark. Dette ønsker vi med Marshalls' medborgerskabsforståelse og Soeis' modborgerskabsbegreb at udfolde. Specialet vil sidst tage udgangspunkt i narrativ kriminologi hvor informanternes selvnarrativer, deres moralske indhold og de plot, som dannes når de positionerer sig selv på bestemte måder, indgå eksplicit i det analytiske arbejde. Her undersøges vores informanternes selvnarrativer, deres brug af diskriminationserfaringer og hvilken betydning diskriminationen tillægges, hvilket kan ses i forlængelse af neutraliseringsteknikker. Vi ønsker at undersøge hvordan oplevelser med diskrimination og forskelsbehandling anvendes, som en vis forklaringskraft og forklaringsramme i forhold til vores informanternes afvigende adfærd, hvilket ønskes udfoldet ved hjælp af Matza og Sykes neutraliseringsteknikker.

Diskrimination

Begrebsliggørelse af diskrimination

I nærværende speciale defineres begrebet diskrimination i henhold til vores informanter som: handlinger og handlingsmønstre hvor man enten implicit eller eksplicit, sigter eller medvirker til usaglig forskelsbehandling af personer tilhørende en bestemt gruppe eller etnicitet. I sin oprindelige form betyder diskrimination, at adskille og forskelsbehandle og indeholder flertydigheder og nuancer. Diskrimination er per definition ikke altid negativt ladet, og det er altid nødvendigt at forstå og identificere årsager som ligger bag den pågældende handling (Kuschel & Zand 2007: 148). Spørgsmålet om

diskrimination, kan både hvile på objektive og moralske komponenter, samt på fordomme og i den forbindelse er det nødvendigt, at afgøre hvorvidt forskelsbehandlingen sker på baggrund af specifikke karakteristika i form af køn og etnicitet mm. - som individet ikke selv har indflydelse på, eller om forskelsbehandlingen er moralsk forsvarlig. At børn eksempelvis ikke må købe cigaretter, argumenteres for at være moralsk forsvarligt og nødvendigt, mens dette vil være lovstridigt at vedlægge voksne samme forbud. Det vil sige, at forskelsbehandling både kan bygge på et sagligt og usagligt grundlag, hvilket der i relation til den lovgivningsmæssig kontekst refereres til lovlig og ulovlig forskelsbehandling (Jensen, Wiebel, Tørslev, Knudsen & Jacobsen 2017: 20). Det kan i praksis betyde, at man er nødsaget til at behandle personer forskelligt, afhængig af deres forudsætninger og formåen. Man skal således i henhold til lovgivningen om forskelsbehandling ikke nødvendigvis behandles lige, men derimod muliggør, at alle ligestilles i samfundet (Jensen et al., 2017: 19-21 ; Kuschel & Zand 2007: 148).

Direkte og indirekte diskrimination

Diskrimination kan ofte beslægtiges og relateres til begreber som racisme og fordomme, og kan for den diskriminerede komme til udtryk på forskellige vis. Diskrimination forekommer som nævnt på utallige måder og findes i forskellige grader. Diskrimination kan omfatte verbale udgydelser, i form af nedværdigende og nedsættende udtalelser, eller, kontaktundgåelse over segregation i form af fysisk distancering mellem de hvide og sorte eller til fysisk vold (Kuschel & Zand 2007: 159). I dag skelner man mellem forskellige former for diskrimination: *den direkte og indirekte diskrimination*. Direkte diskrimination refererer til konkrete handlinger, hvor personer udelukkes og/ eller modtager ringere behandling som følge af deres etniske oprindelse. Dette kan for eksempel foreligge, når en arbejdsgiver åbent nægter at ansætte en person med et fremmedklingende navn (Kuschel & Zand 2007: 148). Den indirekte diskrimination kan være vanskeligere at spotte, og forekommer når en tilsyneladende neutral praksis stiller personer eller grupper i en ringere position end andre. Mens institutionel diskrimination er en form for indskrænkning af visse sociale gruppers muligheder i forhold til at opnå samfundsmæssige positioner på lige fod med andre, handler individuel diskrimination om at enkeltpersoner handler på en måde, hvor, andre på grund af deres etniske oprindelse eller gruppetilhørsforhold udelukkes for at inkluderes og dermed udfolde sig optimalt. Dette kan f.eks. komme til udtryk ved at en skolelærer forskelsbehandler eleverne, udelukkende på baggrund af deres hudfarve eller etnicitet (Jensen et al., 2017: 21-23).

Oplevet og faktisk diskrimination

Der skelnes i dag mellem oplevet og faktisk diskrimination (Jensen et al., 2017: 26), som for vores speciales vedkommende og i forhold til vores informanternes oplevelser, er væsentligt og sigtende at differencer imellem. Oplevet diskrimination har en subjektiv størrelse, hvor personer tilkendegiver oplevelser af, at være udsat for usaglig forskelsbehandling enten på et individuelt eller institutionelt plan. Ved forskelsbehandling menes at personer oplever, at fratages og nægtes almengældende rettigheder, udelukkende på grund af deres etniske baggrund og modtager dermed en ringere behandling end andre, hvilket forstås som etnisk baseret forskelsbehandling. Hvis en person nægtes adgang til et diskotek og pågældende opfatter dette som en afvisning begrundet i etnoracial, forelægges det som en oplevet diskrimination. Da denne diskrimination ofte ikke kan påvises af den krænkede, vil denne oplevet diskrimination principielt og nødvendigvis ikke blive omfattet af lovgivningen (Jensen et al., 2017: 26). Faktisk diskrimination forstås i forhold til den oplevet diskrimination, som en objektiv størrelse, og omfatter en direkte ulovlig forskelsbehandling. Personer bliver på baggrund af deres etniske baggrund nægtet at deltage på lige vilkår med andre og dermed hindres i at opnå samme deltagelsesmuligheder som andre. Såfremt en person bliver nægtet adgang til et diskotek udelukkende begrundet i vedkommende etnicitet, forstås dette som en faktisk diskrimination (Jensen et al., 2017: 27).

Andengørelse

Begrebet andengørelse trækker både på filosofiske og teoretiske traditioner og blev anvendt som et systematisk teoretisk begreb i 1985 af filosofen Gayatri Spivak. Spivak betoner andengørelse som en multidimensionel proces, der influerer på forskellige typer af sociale differentieringer og kategorier. I forlængelse af det, fremhæver Sune Qvotrup Jensen i sit bidrag "*Othering, identity formation and agency*" at begrebet andengørelse er særlig brugbar i relation til intersektionalitetsbegrebet, da andengørelse ligesom intersektionalitet er optaget af forskellige sociale differentieringsformer (Jensen 2011: 63). Andengørelsesprocessen refereres i henhold til Spivak til de sociale klasser som etnoracial, klasse og køn. Hun opstiller i sin analyse tre dimensioner af andengørelse, hvor første dimension omfatter magtbegrebet og handler om hvem dér besidder magten. Her er der tale om, at den magtfulde har magten til at definere bestemte grupper som underlegne og dermed objektiverer og definerer dem som "de andre" (Jensen 2011: 64). Spivak demonstrerer i anden dimension hvordan "de andre"

konstrueres og dermed portrætteres som værende patologisk og moralsk ringere. Den sidste dimension af andengørelse indebærer, at viden og teknologi der fremstår som et privilegium, udelukkende er adgangsgivende for de magtfulde og dermed nægtet adgang til “de andre” (Jensen 2011: 65).

Jensen definerer med afsæt i Spivaks operationalisering og systematiske beskrivelse af begrebet andengørelse således:

“(...) discursive processes by which powerful groups, who may or may not make up a numerical majority, define subordinate groups into existence in a reductionist way which ascribe problematic and/or inferior characteristics to these subordinate groups. Such discursive processes affirm the legitimacy and superiority of the powerful and condition identity formation among the subordinate” (Jensen 2011: 65).

I Jensens forståelse af andengørelse, defineres begrebet som en diskursiv proces, der begrænser specifikke gruppers karakteristika, og opfattes af de underlegne som en negativ fremmedhedsfølelse, der kan være udslagsgivende for marginalisering og eksklusion. De såkaldte diskursive processer styres af dem som positioneres med magten, og medvirker til, at bevare magthavernes legitimitet samt statussen som overlegenhed over for dem, der fremstår som de underlegne. Det er i denne proces positionen “den anden” udvikles (Jensen 2011: 65).

Som ovenstående indikerer, forstås andengørelsesbegrebet både som et processuelt og strukturelt begreb, der kan være medvirkende til, at skubbe og positionere etniske minoriteter i opposition til og uden for majoriteten. Dette begreb er anvendelig at inddrage i vores analytiske arbejde, som et teoretisk redskab til, at undersøge hvordan vores målgruppe mødes og positioneres af, af, omverdenen og hvordan følelsen af andengørelse skaber en proces der kan være medbestemmende for, eller influerende i forhold til deres måde at positionere sig på. Dette teoretiske begreb kan være bidragende til, at identificere hvorledes andengørelsesprocesser er gældende i forhold til vores informanternes forståelse af deres oplevede positionering i spændingsfeltet mellem majoritet og minoritet.

Laura Gilliam

Sekundær empiri

For at styrke vores empiriske datamateriale har vi valgt, at anvende Laura Gilliams bog “*Minoritetsdanske drenge i folkeskolen - modvilje og forskelsbehandling*” som er skrevet på baggrund af mange års forskning i og blandt særligt etniske minoritetsdrenge i folkeskolen. Denne bog kommer til at fungere som supplerende sekundær empiri, og være et relevant bidrag til vores analysedel om diskrimination og andengørelse. Her er der netop fokus på etniske minoritetsdrenge og deres oplevelser med forskelsbehandling, diskrimination og andengørelse fra skolen og den indvirkning det har for deres identitet, deres selvbillede og senere muligheder i samfundet. Gilliam er antropolog og forsker i etnicitet og ser i sin bog nærmere på etniske minoritetsdrenge og selvforståelser, samt diskuterer de kulturelle og sociale dynamikker der er forbundet med køn, etnicitet, skole og racialisering. Bogen bygger på 18 interviews med etniske minoritetsdrenge, hvori hun i dialog og gennem observationsstudier, berører temaer som sociale strukturer, hverdagslige diskurser, diskrimination, marginalisering, medier og forskelsbehandling og undersøger hvordan disse oplevelser kan bidrage til en ond cirkel og i nogle tilfælde have en selvopfyldende profeti (Gilliam 2018: 9).

Medborgerskabsforståelse

Ideen om medborgerskabsforståelsen blev udviklet af Marshall i 1950, og har fokus på universelle sociale rettigheder som skal muliggøre alles deltagelse i samfundet (Andersen 2019: 89). Vi vil i nærværende speciale tage udgangspunkt i Jørgen Goul Andersens forståelse af medborgerskabsbegrebet, da han udfolder begrebet i en mere aktuel og nutidig kontekst og bidrager ydermere med aspekter, som anses relevant i relation til vores analytiske arbejde.

Medborgerskabsforståelsen bygger på at “*styrke borgernes ressourcer for at styrke deres autonomi*”. Andersen opererer med afsæt i Marshall med tre niveauer for forståelsen af medborgerskab: rettigheder, deltagelse og identitet samt tilhørsforhold (Andersen 2019: 89). Den første dimension baserer medborgerskabet på tre former for rettigheder: civile, politiske og sociale rettigheder. De civile rettigheder refererer til frihedsrettigheder i form af ytringsfrihed og religions- og meningsfrihed. De politiske rettigheder omfatter den enkeltes ret til deltagelse i den politiske sfære i form af stemmeretten, mens de sociale rettigheder fokuserer på den enkeltes ret til sikkerhed og økonomisk velfærd, herunder retten til uddannelse og offentlig forsørgelse. Udover rettigheder står pligter også centralt i forhold til forståelsen af medborgerskab. Det skal forstås som, at medborgerne er forpligtet til at

underkaste sig lovgivningen ved, at adlyde og indfri de grundlæggende demokratiske værdier ved eksempelvis, at forsørge sig selv, betale skat og deltage i undervisning. At bidrage til samfundet og fællesskabet er også indlejret i forståelsen af medborgerskabet. Den anden dimension af medborgerskabet handler om den politiske og sociale deltagelse, hvor der udover den formelle deltagelse også refereres til den uformelle deltagelse, i såvel samfundslivet som i civilsamfundet. Her er der tale om deltagelse i fx. politiske partier, andre foreninger og interesseorganisationer. Deltagelsesaspektet skal skabe en oplevelse af at have mulighed for deltagelse og dermed øve en indflydelse, som kan have en påvirkning på beslutninger, der har betydning for fællesskabet. Den tredje og sidste dimension, identitet og tilhørsforhold, handler ifølge Andersen om hvordan den enkelte stiller sig til det politiske system, herunder til dets enkeltdele og hvordan den enkelte opfatter sin egen rolle i forhold til sit bidrag til samfundet. I dette aspekt forudsætter medborgerskabet en tilslutning til essentielle politiske værdier og en tiltro til samfundsmæssige og politiske organisationer. Der forventes en gensidig interesse over for hinanden, og overfor de anliggender der berører det brede fællesskab. Herunder er det afgørende, at man oplever et socialt ansvar til sig selv og fra fællesskabet. Endelig omfatter medborgerskabsbegrebet at man som medborger opnår følelsen af respekt og anerkendelse, hvorfor det er nødvendigt at ingen medborgere udsættes for diskrimination. Det er vigtigt at understrege, at alle ifølge Andersen skal gives lige muligheder i forhold til deltagelse i fællesskabet (Andersen 2004: 23-25).

Modborgerskab

Et centralt teoretisk begreb i Soeis analyse er modborgerskabsbegrebet, som i løbet af 10'erne har indgået eksplicit i den offentlige debat om kriminalitetstruede etniske minoritetsdrengene fra socialt belastet områder. Modborgerskabsbegrebet handler om oplevelsen af, ikke at føle sig anerkendt som en ligeværdig og tilregnelig borger, og dækker over de ekstra "gebyrer" som især etniske minoritetsdrengene skal betale for, i kampen om at realisere det gode liv (Soei 2011: 35). De ekstra gebyrer påføres oftest på grund af drengenes etnicitet, bopæl, hudfarve og køn. Ifølge Soei kan fraværet eller mangel på anerkendelse i den grad hvor den enkelte ikke oplever sig værdigt eller som et ligeværdigt individ, være indvirkende på den enkeltes selvværd og på konstruering af selvet. Manglende anerkendelse som ifølge Soei består i en oplevelse af en konkret diskrimination og af en oplevelse af, at portrætteres som værende en potentiel trussel mod samfundet, kan oftest udlede til en modborgerskabsproces. Her er der overhængende fare for negativ indvirkning på den enkeltes selvværd, som betinges af den enkeltes overskud til, at træffe rationelle og selvstændige valg og udvikle det gode liv

for sig selv . Mindreværd og følelser af ikke at være tilstrækkelig kan forårsage, at den enkelte rækker ud mod omverdenen eller alternativt fører til en passiv, apatisk og opgivende tilstand (Soei 2011: 33-34). Vi ønsker i vores analytiske arbejde, at undersøge hvilken betydning oplevelsen af diskrimination der målretter sig etniske minoritetsdrenge, har for deres følelse af med- og modborgerskab.

Narrativ kriminologi

Vi ønsker med afsæt i tilgangen narrativ kriminologi, at undersøge hvordan etniske minoritetsdrenge som begår kriminalitet, tilskriver erfaringer med diskrimination en betydning og hvordan erfaringer med diskrimination indgår i de kriminelles selvnarrativer. Inden for denne optik er det essentielt, at undersøge hvordan personer gennem de såkaldte selvnarrativer flittigt danner en mening i forhold til dem selv og deres livsverden. Det vil sige, at spørgsmålet om hvorvidt det fortalte afspejler det som i virkeligheden skete, er inden for denne teori ikke væsentlig eller relevant at afdække, da det er narrativet i sig selv der har virkning og konsekvens (Berger 2018: 127). Narrativer er væsentlig for menneskets liv, da den sammenbinder handlinger, erfaringer og ønsker samt tilkendegiver noget helt centralt om den enkeltes identitet, dennes liv og væren i samfundet. I den forbindelse kan eksempelvis en diagnose eller erfaringer med diskrimination, gør det muligt for fortællerne at segregere de kriminelle handlinger som har ledt til en straf, fra dem "selv" og fortsat beråbe sig på moralsk autoritet (Berger 2018: 127-128). Narrativer er således relevant for den menneskelig eksistens, da mennesket gennem dét at fortælle og genfortælle, skaber forklaringer på hvordan de ting som opleves hænger tæt sammen, dvs. at fortælleren producerer gennem selvnarrativer sit moralske selv. Inden for narrativ kriminologi betones, at narrativer er konstitutive, det vil sige, at de historier som vi forklarer og fortæller i dag, influerer på og betinger vores handlinger i morgen (Berger 2018: 143). Om etniske minoritetsdrenge bliver mødt som skyldige eller uskyldige, har en stor betydning for hvordan de møder sig selv og omverdenen. At analysere de kriminelles narrativer antages således, at sige noget konkret om fortælleren, om baggrunden for dennes handling og målet for handlingen (Berger 2018: 127-128). Tæt knyttet til narrativ kriminologi, og nærværende for vores speciales analyse er teorien neutraliseringsteknikker.

Neutraliseringsteknikker

Neutraliseringsteknikker er en teori i kriminologi, som blev udformet af sociolog David Matza og kriminolog Gresham Sykes i 1957. Teorien handler hovedsageligt om, hvordan personer der begår afvigende adfærd, inkluderer undskyldninger og retfærdiggørelser til at neutralisere sine handlinger. Når personer ikke er i stand til at internalisere de samfundsmæssige normer og dermed bryder de moralske koder, anvendes neutraliseringsteknikkerne ifølge Matza og Sykes som en teknik til, at retfærdiggøre sine forkastelige handlinger og dermed reducere sin skyldfølelse. Det handler både om at retfærdiggøre handlingen over for sig selv, for på den måde at beskytte sig selv mod selvbearbejdelser, men ligeså vel over for andre, for på den måde at fremstå og præsentere sig selv som værende et moralsk og fuldgyldigt medlem af samfundet (Sykes & Matza 1957: 664-665).

Matza og Sykes identificerede fem separate hovedgrupper af neutraliseringsteknikker. Første teknik handler om, at benægte ansvaret (the denial of responsibility) hvor den kriminelle præsenterer sig selv som offer for omstændigheder. Den næste teknik er benægtelse af skade (the denial of injury) og kan knytte sig til absolut benægtelse. Den kriminelle påpeger, at hans kriminelle handlinger ikke har påført eller udsat nogen for en egentlig og konsekvent skade (Sykes & Matza 1957: 667-668), mens den tredje teknik bruges til benægtelse af offeret (the denial of the victim) og refererer til, at personen påtager sig ansvaret for handlingen, men understreger benægtelse af, at dette offer ikke fortjener beskyttelse eller fortjener bedre. Dette kan antageligt være fordi de selv er ude om det eller er lige dårlig selv. Den fjerde teknik som Matza og Sykes betegner er "*the condemnation of the condemners*", som omhandler fordømmelse af fordømmeren og er en teknik til at retfærdiggøre sin handling ved, at flytte fokus til fordømmerens egne motiver og adfærd. Her anses regelsætterne f.eks. politiet eller skolelærere som hyklere, hvorfor det forkerte ved handlingen forsvinder og undertrykkes og dermed legitimeres (Sykes & Matza 1957: 668). Sidstnævnte teknik som Matza og Sykes betegner "*the appeal to higher loyalties*" og på dansk appel til højere loyalitet, anvendes som en teknik til at forklare, at samfundets normer brydes og tilsidesættes til fordel for de grupper eller personer man betror sin loyalitet til (Sykes & Matza 1957: 669).

Vi ønsker i forlængelse af analysedelen om diskrimination, at undersøge hvordan disse oplevelser med diskrimination har været anvendt som en vis forklaringskraft og forklaringsramme i forhold til

vores målgruppes afvigende adfærd. Vi ønsker således, at undersøge hvorvidt vores informanter der begår kriminelle handlinger inkluderer undskyldninger og retfærdiggørelser til, at neutralisere sine afvigende handlinger og for samtidig at påberåbe sig moralsk autoritet.

Analyse

Analysedel I

I nærværende analyse vil vi med udgangspunkt i vores indsamlede datamateriale, belyse vores informanternes oplevelser og fortællinger ved brug af ovenstående teorier. Første analysedel som omhandler emnet diskrimination, vil tage afsæt i de gennemgående temaer, som vores informanter selv berører, og som var gennemgående i vores informanternes fortællinger. Vores informanternes oplevelser med diskrimination er deres egne subjektive oplevelser og bliver behandlet som sådan. Vi afholder os således fra, at forsøge, at fastslå hvorvidt forskelsbehandlingen i virkeligheden har fundet sted. Det vil sige, at spørgsmålet om hvorvidt det fortalte afspejler virkeligheden, ikke er relevant at afdække, mens betydningen af deres subjektive oplevelser er det centrale at udfolde. Dette ønsker vi at udfolde i analysen, da vi ligesom med vores fænomenologiske videnskabsteoretiske ståsted, søger, at få indblik i informanternes livsverden. Drengene forklarer og angiver nogle forskellige aspekter af mulig forskelsbehandling og hvad de har haft af utilsigtede effekter for deres læring, selvbillede og medborgerskabsfølelse, som vi i næste analysedel skal bruge til, at forstå de dynamikker som forskelsbehandlingen i drengenes egen opfattelse har resulteret i. I forhold til oplevelserne omkring diskrimination med lærerne, fortæller en af vores informanter Mohamed således: "(...) lærerne kom altid med nogle dumme kommentare med vi ikke kunne opføre os ordentligt, og vores forældre ikke havde opdraget os ordentligt. Som en stor del af vores gruppe også mente var, at vi blev diskrimineret" (Mohamed, 2021).

Karakteristisk for drengenes fortællinger er oplevelserne af, at blive udkældt, problematiseret og irettesat af lærerne. For alles vedkommende har oplevelserne i skolen været anvendt som en generel forklaringsramme, for deres videre liv præget af afvigende og problematisk adfærd, hvilket uddybes i de følgende afsnit.

Aspekter af diskrimination

Alle vores tre informanter beskriver lærernes tone over for dem som værende nedladende og urimelig, hvilket udtrykkes gennem ovenstående citat ved, at lærerne tilskriver dem ringe og utilstrækkelig karaktertræk samt ressourcetsvage forældre. De opfatter, at blive betragtes som problembærere hvilket kommer til udtryk i – hvad informanterne opfatter som en - med en forudindtaget holdning om dem, deres ageren og evnemæssig formåen. Vores informanter giver betydningen af forskelsbehandlingen

forskellig karakter, men der er enighed blandt dem om, at forskelsbehandlingen hovedsageligt lokaliseres til bestemte personer, nemlig skolelærerne. Skolelærere, som er de grundlæggende fordelere af formelle godkendelser for intellekt og evner, oplevelser af social værdi samt eksamenskarakterer og beviser, som mennesket senere skal bruge for at kunne bevæge sig i samfundet (Gilliam 2018: 49), har haft en stor betydning for og indvirkning på informanternes senere liv.

Vores informanter fortæller, at de oplever en tydelig forskelsbehandling i interaktionen med deres lærere, hvilket både har været mere eller mindre eksplicit, og funderet i mere eller mindre tydelige meninger og holdninger til vores informanter. Mohamed fortæller, at han føler at lærerne på forhånd klassificerede ham og de andre som mere eller mindre udfordrende alene begrundet i deres etnicitet og køn:

(...) hvis vi var mange indvandrerdrengene samlet, jamen så blev vi hurtig opfattet som konflikt-søgende og nogle der skulle til at lave ballade” (...) Nogle gange blev vi også direkte omtalt indvandrerne (...) Jeg følte at vi hele tiden blev sammenlignet med de værste indvandrerdrengene, altså dem man hører om i medierne, og som vi ikke har noget tilfælles med (Mohamed, 2021).

Diskrimination er forskelsbehandling, som kan forårsages af fordomme og forestillinger rettet mod bestemte individer og grupper, tilhørende en bestemt etnicitet, race eller et køn (Kuschel & Zand 2007: 148). I forhold til ovenstående citat, udspiller forskelsbehandlingen sig her ved, at lærerne ikke ser eller formår at se variationerne mellem etniske minoritetsdrengene og fortolker de individuelle drengene som værende “problembørn og ballademagere”, alene begrundet i deres etnicitet og køn. Citatet implicere, at Mohamed ligesom mange andre etniske minoritetsdrengene, oplever sig positioneret igennem en reducerende og definerende optik (Gilliam 2018: 142). Mohamed oplever sig som en repræsentant for kategorien “indvandrer” frem for kategorien “elev”. Lærernes dominerende opfattelse af kategorien indvandrer, bliver i hht. hans fortælling den fremtrædende optik, hvor herudfra betragtes. Mohamed oplever og erfarer, at etniske minoritetsdrengene ikke altid opfattes af lærerne som individuelle mennesker, men oplever at blive set som repræsentant for en kategori af mennesker med utilstrækkelige karaktertræk og med mindre værdi. Idris har en tilsvarende forståelse af den kategoriseringsproces der udspiller sig i skolen. Han oplever at skolelærerne grupperer “os” og sammenfatter “os” i kategorier, der har en række lighedspunkter og bliver genstand for specifikke træk: “Vi føler hele tiden at lærerne ser os som én. Der er ikke forskel på os og på hvem vi er. Vi bliver sgu bare sat i samme båd” (Idris, 2021).

Som impliceret af Mohamed og eksemplificeret af Idris, er dét diskriminerende med en sådan kollektiv identitetstilskrivning, hvor læreren på forhånd grupperer og ligestiller dem med hinanden, ud fra en forudindtaget holdning om at “vi alle er én og samme person”. Det diskriminerende ligger i, at læreren generaliserer problematiske adfærdsformer hos alle drenge, der udover at være forskellige mennesker og have forskellige sociale og kulturelle baggrunde, også har forskellige evner, kompetencer og ønsker.

Mohamed og Idris oplever, som ovenstående citater indikerer, at blive sammenlignet med den “værste version” af minoriteten, som ifølge dem bliver billedet på deres og andres karaktertræk. Denne form for diskrimination som kommer til udtryk ved verbale udgydelser, i form af nedsættende bemærkninger, kan ifølge Gilliams forskning have den konsekvens, at elever mister lysten til henholdsvis at lære, at deltage og engagere sig i undervisningen (Gilliam 2018: 121). Når børn eller unge med anden etnisk baggrund end dansk gentagende gange overfuses med negative udtryk af skolelærere, kan følelsen af at føle sig uvelkommen, anderledes og utilstrækkelig indoptages og forstærkes, hvilket Gilliams forskning ydermere underbygger (Kuschel & Zand 2007: 159 ; Gilliam 2018: 147).

Forskelsbehandling

Forskelsbehandling ligger også i, at majoritetsdanske drenge som opfører sig på tilsvarende vis, ikke oplever at blive behandlet på samme måde, hvilket Mohameds narrativer er et eksempel på: “Hvis jeg f.eks. larmede i timen, var chancen for at jeg bliver smidt uden for døren og op på kontoret nok relativ stor, men hvis Christian min sidemand, gjorde præcis det samme, så vil læreren roligt bede ham om at tie stille (Mohamed, 2021).

Ovenstående handler ikke blot om, at Mohamed oplever at nogle får hurtigere eller nemmere skylden end andre, men, at overtrædelsen af reglen synes at fortolkes anderledes og kalde på forskellige konsekvenser, betinget af om den enkelte enten er Mohamed eller Christian. Mens vores informanter oplever, at blive påtalt som nogen der ikke kan opføre sig ordentligt og blive behandlet som skyldige, syntes de, at de majoritetsdanske drenge at omtales som “frække” og nogen der bare afprøver grænser eller laver drengestreger. Denne form for forskelsbehandling fra lærerens side består i den opfattelse, at etniske danske drenges frækhed og lovbrud som lærerne ofte omdefinerer til drengestreger, betegner en ganske almindelig adfærd og opfattes som en del af det, at være dreng. Mens en tilsvarende adfærd hos en etnisk minoritetsdreng, antageligt på grund af stereotyper og sociale overdrivelser, i højere grad opfattes bekymrende og alarmerende - som indikation på ballade og småkriminelle

handlinger og en varslings om en bekymrende fremtid (Gilliam 2018: 144). Stereotyper som ofte udløser diskrimination, målretter sig ofte mod minoriteter: til de grupper, som anses for at være i besiddelse af mindre magt og kontrol over de magtmidler, der er til rådighed i et samfund. Stereotyper kan dreje sig om andres moral, adfærd og karaktertræk, som vurderes i forhold til den vurderende gruppes egne værdier (Kuschel & Zand 2007: 50). Mennesker vurderer ofte andre mennesker ud fra den opfattelse af, at mennesker der tilhører samme kategori eller kan kategoriseres i samme gruppe, er forsynet og udstyret med de karakteristika, som stereotypen giver og kan således give anledning til diskrimination. Her antager man ofte, at der ikke er forskelle på disse mennesker (Kuschel & Zand 2007: 50), hvilket Mohameds ovenstående fortælling er et eksempel på.

Det fremgår generelt af vores informanternes fortællinger, at nogle lærere skælder dem meget mere ud og disciplinerer dem meget mere, end hvad de gør med etniske danske børn. I forlængelse heraf fortæller Mohamed, at "lærerne næsten altid var mere sure på os og behandlede os generelt mere skarpt og strengt, mens der til de andre ikke blev sagt så meget til eller i hvert fald roligt reageret". Han oplever således, at klassens elever af lærerne, bliver irettesat forskelligt, idet lærerne "er skarpe og strenge" over for dem, men "rolige" overfor de andre, på trods af, at det ifølge informanterne er samme adfærd der udvises. Forskelsbehandling ses her i de forskelle på, hvordan man forholder sig til den samme givne adfærd, underordnet om denne har været forstyrrende, forholdsvis kritisabel eller uproblematisk. Forskelsbehandling kan både bygge på et sagligt og usagligt grundlag, hvor den usaglige forskelsbehandling refererer til de personer, der af grunde som ikke er objektive eller saglige, bliver behandlet dårligere end personer, som står i samme situation (Jensen et al., 2017: 19-21). Det er på et sagligt grundlag og en normal og forståelig reaktion, at lærerne responderer på elevernes forstyrrende adfærd, men usagligt og problematisk, når der responderes forskelligt på den samme adfærd, betinget af om adfærden udvises af etniske danske drenge eller af etniske minoritetsdrenge (Gilliam 2018: 143). Årsager til forskelsbehandling kan tit ligge i den fortolkning der er af adfærden, og om hvorvidt den vurderes generende. Samtidig kan der dog også ske en normalisering, hvor adfærden fortolkes som forventelig hos skoleelever eller modsat, at man vurderer adfærden som værende uacceptabel hos en problematisk kategori af elever.

De opfattelser og forståelser man har af andre mennesker, kan ofte være med til at kontrollere og styre kommunikation og handlinger, ofte på en ubevidst måde (Kuschel & Zand 2007: 84). En lærers fortolkning af adfærd og det efterfølgende valg af "sanktionering" og konsekvens kan være betinget af hvordan læreren ser og forstår eleven, og her kan kategorierne som køn og etnicitet og de

forestillinger og stereotyper, der er forbundet til disse kategorier, farve fortolkningen og afgøre reaktionen. De stereotypiske forestillinger og opfattelser man har af bestemte grupper, kan resultere i en urimelig og generaliseret reaktion over for de mennesker. Ofte uden hensyntagen til den mulighed, at stereotypen ikke er overensstemmende, eller at mennesket ikke er konformt i forhold til det stereotypen påskriver (Kuschel & Zand 2007: 61).

At man har en negativ forståelse og opfattelse af mennesker tilhørende en bestemt gruppe, kan være udslagsgivende for, at man udviser en negativ adfærd over for gruppens medlemmer, hvilket kan komme til udtryk ved måden de mødes og behandles på (Kuschel & Zand 2007: 84). Som det også fremgår af ovenstående citat, oplever Mohamed, at blive mødt med mere mistænksomhed og disciplinering end hvad han mener er nødvendigt. Forskelsbehandlingen kommer ifølge Mohamed her til udtryk ved, at læreren fremstiller og fortolker hans adfærd overdrevent negativt og møder ham med en hårdere og strengere tilgang, hvilket kan være forklaringen bag den usaglige forskelsbehandling. Som det også er belyst i meget af den forskning, der generelt ligger på maskulinitetsområdet, ses der generelt hårdere og skarpere på drenges adfærd, hvilket ses som et resultat af den fremherskende forståelse af, at drenge er mere udfordrende og problematiske, som derfor behøver mere disciplinering (Connell 1996: 12-15).

Oplevet diskrimination og faktisk diskrimination

Abdul fortæller, at han ikke oplever, at kunne genfinde det folkeskolebillede som blandt andet Mohamed giver. Han forklarer derimod, at de etniske minoritetsdrenge som han i løbet af sit liv har omgivet sig med, generelt har den tendens at:

De spiller typisk ofre og prøver at lægge ansvaret for den ballade de i bund og grund selv har stået for. De forstyrrede altid i undervisningen og var altid de samme der skabte ballade ved at være højtråbende og forstyrrende. De fyldte meget af billedet (Abdul, 2021)

Det kommer fra hans tidligere forståelse af, at danskerne er åbensindet og solidariske der “gør en stor indsats for at hjælpe de indvandrerdrengene, der har en problematisk adfærd og som bare generelt har et sværere liv og en anden tilgang og opførsel” (Abdul, 2021). Påberåbelse af diskrimination og offerrollen som Abdul fortæller, at han oplever at visse drenge med anden etnisk baggrund benytter sig af, kan i Matza og Sykes forstand ses en neutraliseringsteknik eller en legitimation (uddybes under afsnit: neutraliseringsteknikker). Alligevel bekræfter Abdul senere under interviewet nogle af drengenes oplevelser om, at lærerne i udpræget grad har en tendens til at udpege og pålægge skylden på

“indvandrerdrengene”, men mistroen til og overvågningen af dem, kan tit siges at være relateret til “hvordan de normalt plejer at handle”. Som Abdul fortæller, behøver der ikke altid, at foreligge direkte motiver til den forskelsbehandling der udøves af eksempelvis skolelærere.

At lærerne reagerer voldsomt på den uacceptable opførsel, som drengene udviser i undervisningen, vil betegnes som en forventelig og normal reaktion, begrundet i et alment sagligt formål, fortæller Abdul med andre ord. Her kan det være svært generelt at bedømme, hvorvidt drengenes erfaringer har været udtryk for en reel diskrimination, da lærerens reaktioner og mistro til og overvågning af drengene kan ses som et resultat af, hvordan disse drenge normalt plejer at handle og ikke som en konsekvens af “hvem de er og hvor de kommer fra”. Diskrimination på skoleområdet rammer ikke mere eller mindre tilfældige mennesker, men hovedsageligt dem der adskiller sig fra majoriteten i Danmark (Gilliam 2018: 19). Når Mohamed og Idris oplever, at blive udsat for nedsættende bemærkninger og implicit forskelsbehandling, fordi de tilhører en etnisk kategori, er der tale om etnisk relateret diskrimination eller mere folkeligt; racediskrimination (Kuschel & Zand 2007: 154).

Her fremgår det generelt af informanternes fortællinger, at lærerne opleves at udpege dem, uretmæssig mistænkeliggør dem og beskylder dem for ting som de egentlig ikke har gjort. Idris fortæller om flere episoder hvor han oplever, at få skylden for situationer og konflikter, som har udspillet sig i klassen. Selvom han enten ikke har været en del af dem eller været involveret i dem, blev han ofte udpeget og pålagt skylden.

Denne oplevelse og frustration som nævnes her, og som Idris tilkendegiver, genfindes på gruppeniveau blandt de interviewede drenge. Vores informanter oplever, at lærerne på forhånd formodede og antog, at det var etniske minoritetsdrenge der stod bag de givne konflikter. En sådan subjektiv og personlig oplevelse af, at føle sig usagligt forskelsbehandlet, betegnes oplevet diskrimination (Jensen et al., 2017: 12). At lærerne beskylder drengene, kan muligvis være relateret til drengenes tidligere regelbrud, hvor en eventuel sanktionering fra lærerens side har været mere rimelig, indgår ikke nødvendigvis i drengenes forståelse af lærernes senere reaktioner på deres adfærd. Drengene mistænker hurtigt, at enhver urimelig reaktion fra lærernes side kan relateres til deres etnicitet og derfor bundet i diskrimination. Det kan være svært nogle gange, at vurdere om der virkelig foreligger en reel diskrimination, eller om de pågældende drenge selv har fortolket sig til sådan en. Diskrimination kan være skadelig og nedbrydende for mennesket og menneskets identitet og er ulovlig, fordi den dels strider mod FN's konvention om race og diskrimination og dels mod grundloven, fordi den bryder

med grundprincippet om ligebehandling og ligestilling (Retsinformation). Men den subjektive oplevelse af, at blive diskrimineret er også en trussel for mennesket og kan i den grad, ligesom den reelle diskrimination, også have samme utilsigtede konsekvenser og effekter som den faktiske diskrimination (Jensen et al., 2017: 27). Denne diskrimination opleves på baggrund af drengenes fortællinger, at være baseret på flere parameter, hvilket uddybes i nedenstående afsnit.

Diskrimination baseret på drengenes køn, etnicitet og klasse

Nedsættende udtalelser om drengenes boligmæssig placering

Som belyst ovenstående hænger oplevelsen af, at drengene skal “betale” mere end andre for at blive anerkendt og accepteret ikke blot sammen med, at de skal opleve, at blive påført ekstra markører og træk for etniciteten. Boligområdet (stigmatiseret boligområde med dårlige socioøkonomiske forhold), køn (dreng) og hudfarven har også en betydning for den diskrimination, som drengene imellem føler sig udsat for og kan opleves i mange forskellige kontekster at spænde ben for dem.

De nedsættende udtalelser som ovenstående analyseret, handler ikke blot om måden lærerne omtalte informanterne på, men også om det sted de bor i. Mohamed som er født og opvokset i et socialt udsat boligområde, fortæller hvordan han oplever, at hans lærer talte nedladende til ham:

De sagde tit, især efter at have set nyheder, at indvanderne som bor i ghettoområder ødelægger sgu da bare alt for alle og at de ikke kan finde ud af at opføre sig ordentligt, at de koster statskassen mange penge (...) det er et sted man bare burde lukke ned og arbejde meget på, sagde læreren (Mohamed, 2021).

Mohamed fortæller, at han oplevede at læreren ved at tale dårligt om sit og de mennesker der bor dér, implicit talte dårligt og refererede på en indirekte måde til ham.

Ovenstående udsagn eksemplificerer hvordan læreren henviser på nedsættende vis til “ghettoen”, altså til det boligområde, som Mohamed og mange andre etniske minoritetsdrenge bor i. Mohamed fortæller, at han oplever lærerens udtalelser som diskriminerende, begrundet af, at læreren påtaler boligområdet med nedværdigende karakteristika boende af mennesker med negative karaktertræk, som i den grad portrætteres som “nogle der ødelægger, koster statskassen mange penge og er problematiske”. Når man taler om diskrimination af personer med anden etnisk baggrund end dansk, går man ofte ud fra, at diskriminationen udelukkende sker på baggrund af vedkommendes etnicitet. Alligevel kan kategorier som køn, religion og bopæl vise sig, at have kompleks indflydelse på

diskriminationen. At man tilhører en eller flere kategorier kan dermed give grundlag for diskrimination (Hutchinson & Oltedal 2019: 196). I forhold til vores informanternes fortællinger kan vores fokus nøjes på kategorierne køn, klasse og etnicitet. Drengenes tilknytning til disse kategorier viser sig i henhold til deres fortællinger, at være virksomme i undertrykkelses- og diskriminationsprocesserne, da deres adfærd og evner opleves at blive tolket specifikt ud fra kategorierne køn, etnicitet og klasse.

Lærerens formulering som Mohamed citerer, og som en gang imellem er blevet anvendt “i skal opfører jer ordentligt nu drenge, i er ikke i ghettoen”, lyder ifølge dem som en kategorisering af, at de tilhører en anden lavere gruppe, hvor andre, med andre ord, mere uciviliseret og uetiske adfærdsnormer hersker. Dette kommunikerer til Mohamed, at hans adfærd fortolkes og henføres både i forhold til det geografiske sted og i forhold til en etnisk kategori, hvor alle der tilhører disse kategorier, anses som en homogen gruppe med ens egenskaber, uden hensyntagen til den enkeltes individuelle karakteristika. De interviewede drenge er alle bosat i et socialt udsat boligområde, som er kendetegnet ved et område hvor beboerne er ringere socioøkonomisk stillet end gennemsnittet, hvilket kan medføre den konklusion, at beboere i området tilhører en lavere klasse. De socioøkonomiske forhold vurderes og måles ud fra beboernes indkomst, beskæftigelsesfrekvens og uddannelsesniveau (Nielsen et al., 2019: 10). Her demonstreres det, at beboerne fra socialt udsatte boligområder dvs. drengenes forældre, naboer eller bekendte har en lavere indkomst en lavere beskæftigelsesfrekvens og et lavere uddannelsesniveau end gennemsnittet i resten af samfundet. Udover at andelen af indvandrere og efterkommer fra ikke vestlig-lande dominerer i socialt udsatte boligområder, er de mandlige indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande også overrepræsenteret i kriminalitetsstatistikkerne (Regeringen 2019). Intersektionen af et sådant samspil mellem disse kategorier kan således give anledning til diskrimination. Dette beror først og fremmest på, at drengene adskiller sig fra det gennemsnitlige ved, at være en del af en lavere klasse med ringere socioøkonomiske forhold. Derefter oplever de i henhold til lærerens udsagn (se ovenstående del), at adskille sig ved, at have andre adfærdsnormer og værdier end majoritetsbefolkningen, hvilket således er modstridende med dét, majoritetssamfundet repræsenterer. Som også pointeret ovenfor, opleves intersektionen af deres mandekøn og etnicitet blandt vores informanter, at fungere som et stærkt symbol på ballade og kriminalitet, som implicit henføres til dem. Denne oplevede forskelsbehandling og diskrimination forstærkes således af en sådan intersektion og ses ifølge dem som en konsekvens af krydsningen af deres etnicitet, alder, bopæl og køn. Disse kategorier som drengene har tilfælles, har antageligt været medvirkende til, at lærerne betegner dem som en problematisk elevkategori, som associeres med problematisk adfærd, manglende sociale kompetencer og ringe faglige kompetencer.

Mohamed beskriver lærernes udtalelser omkring sit boligområde som værende fordomsfuld og misvisende, idet de ikke afspejler virkeligheden. Disse udtalelserne sammenholdt med ovenstående bidrog ifølge ham, derfor til en oplevelse af eksklusion og afvisning af hans integration i og tilhørsforhold til skolen (se afsnit: medborgerskab). Disse kategorier, som mange af drengene tilhører, og som adskiller dem fra majoritetsbefolkningen kan således medvirke til, at forstærke grundlaget af denne oplevede diskrimination, som de ind imellem bliver udsat for.

Os og dem

Fremmedgørende tendenser og konsekvenser af diskrimination

Der tegner sig på baggrund af informanternes fortællinger et gennemgående mønster af, at deres position som “de andre” konstrueres processuelt i interaktionen med skolelærer og i kontakten med eleverne. For deres vedkommende har lærernes og elevernes retorik af og skellet mellem “os og dem” ifølge deres senere fortællinger og tilkendegivelser været stærkt styrende for deres udvikling og haft betydelig indflydelse på konstruktionen af deres identitet og deres tilhørsforhold til sociale fællesskaber. Abduls tilhørshold og relation til danskerne, ændrede sig tilsvarende i forbindelse med overgangen til gymnasiet, hvor udskillelsen i “os og dem” fortsatte og hvor Abduls forsøg på at ryste indvandreriidentiteten af sig og undgå markeringen som “en af de andre” var udfordrende.

Jeg oplevede at blive omtalt som en indvandrer af både lærerne og mine klassekammerater og ikke som en dansker, selvom jeg i bund og grund anser mig selv som en dansker (...) men samtidig blev jeg af indvandrerdrengene kaldt din fucking dansker (...) At være indvandrer i den klasse jeg gik i, var næsten lidt ligesom at gå rundt med et brændemærke, der fortæller, at jeg er urolig og problematisk (Abdul, 2021).

Som ovenstående citat implicerer oplever Abdul, at gymnasielærerne og eleverne konstruerer en “os og dem” kultur og dermed en kategorisering af “de gode” versus “de problematiske”. Det at Abdul ikke føler sig selv som en indvandrer, fordi han er født og opvokset i Danmark, men alligevel bliver omtalt som én, kan sommetider vise sig, at ekskludere hans adgang til at være dansker, som han ellers selv mener at identificere sig med. Brugen af kategorien “indvandrer” viser sig, at afstedkomme en følelse af, at være fremmede og bidrage til oplevelsen af, at stå udenfor skolens fællesskab af “rigtige” danske elever, mens han af etniske minoritetsdrengene omtales som en “dansker”. Abdul

udtrykker således at blive betragtes som anderledes fra to sider. For Abduls vedkommende, har brugen af kategorien “indvandrer” og “dansker” i de forskellige kontekster og sammenhænge udløst en forvirring i hans identitet “for hvem er jeg egentlig”, siger han under interviewet.

Kategorier der f.eks. afspejler sig i brugen af ord, som “din indvandrer, (...) din perker, (...) din andengenerationsindvandrere” mv. kan også være eksempler på direkte former for diskrimination. Når disse betegnelser anvendes er det underforstået, at de omtalte drenge ikke bliver fremstillet eller anset for danske, på grund af deres udseende eller etnicitet. De som omtales, kan sagtens være danske eller føle sig som dansker, men selve sprogvalget og meningsindholdet kan medvirke til, at fastholde en forskel der baserer sig på en synlig minoritetsstatus (Gilliam 2018: 67).

Ifølge Abdul afhænger tilskrivelsen af betegnelsen “indvandrer” eller “dansker” af, karakteren af, sine handlinger og om hvorvidt man anses som værende succesfuld eller ej. Hvis man betegnes “dansker” er det ifølge Abdul en indikation på at man har succes i livet og anses for, at være en anerkendt og ligeværdig der har formået at integrere sig sammen med andre, mens anvendelsen af betegnelsen indvandrer i sig selv ikke er negativ, men hvad indvandrerbetegnelsen bliver indholdsudfyldt med og hvem den refereres til, er negativt. At være “en dansker” blandt den minoriserede etniske gruppe, var ifølge Abdul et udtryk for og indikation på, at man havde solgt sjælen, dvs. en der tilpassede sig overdrevent i den danske kultur. I forlængelse af det fortæller Abdul følgende:

Når man bliver set som en dansker blandt danskerne, så er det lidt ligesom at få at vide at man er god, man har gode værdier og at man er en del af samfundet, det synes jeg i hvert fald at det var, ha ha. Blandt indvandrede var det at være dansker noget helt andet. her blev man set som en der har solgt sjælen, en der sgu bare giver slip på hvem man er og hvem kommer fra.

I forhold til Abdul kan det forstås på den måde, at der i den danske majoritetsbefolkningens øjne er forbundet en del negative egenskaber og karakteristika ved dét at være indvandrer. Abdul oplever således, at blive mødt som repræsentant for en etnisk kategori som han ikke har kunne afspejle sig i eller identificere sig med:

I klassen var der nogle stykker drenge med indvandrerbaggrund, som havde en hård stil og hård adfærd. Det jeg havde til fælles med dem, var nok hudfarven, haha, og ja et navn. Ellers var vi forskellige på alle andre måder, men dem blev jeg alligevel sat i bås med og gentagne gange omtalt som en af dem (Abdul, 2021).

I Abduls fortælling er der en dissonans mellem den måde han selv opfatter sig selv på, og den måde hans omgangskreds i gymnasiet opfatter ham på. Hans selvidentifikation og sociale identitet synes ifølge ham, at være i konflikt med omgivelsernes kategorisering af ham, der med sin vedblivende opfattelse af ham, som værende indvandrer umuliggør for ham at muliggøre sig som "dansker". Det fremgår eksplicit af Abduls fortælling, at han havde udfordringer ved at indgå i det danske sociale fællesskab og oplevede under sin gymnasietid at blive udstødt og ekskluderet. Abdul fortæller, at han ikke lod sig passivt positionere som "en af de andre" og gjorde ifølge ham selv "en indsats og selvom det nogle gange var nedværdigende at opsøge nogle der holder en ude, så prøvede jeg, men uden at fremstå som en taber "(...) jeg begyndte så småt at spille fodbold med dem, lidt som en indgang" (dem: refereres ifølge Abdul til etniske danske drenge).

Denne form for diskrimination som ifølge Abdul har fundet sted i den hverdagslige interaktion mellem eleverne og ham, er kendetegnet ved en mere implicit modvilje og ringeagtelse over for ham og udtrykkes subtilt gennem social afstandtagen, afvisende kropssprog og ubehagelig adfærd. En sådan form for diskrimination, som udvises over længere tid, kan ifølge Gilliam resultere i at etniske minoritetsdrenge manifesterer en følelse af manglende accept fra de "normales side" og derfor konstruerer en identitet baseret på det at være "ikke-dansk", hvor en internalisering af positionen "den anden" udvikles (Gilliam 2018: 149-150). I håb om at søge tilhørsforhold hos danskerne og føle sig mere inkluderet og accepteret, var Abduls handlestrategier, at distancere sig fra dels den stereotype indvandrerfigur, som den konstrueres i blandt andet medie billedet og dels fra etniske minoritetsdrenge, som opfattes som mere indvandrer-agtige. Abdul vælger at distancere sig fra de markører, der kan virke ekskluderende, for på den måde at blive betragtet som dansker. Abdul følte sig nødsaget til reflektere over sin opførsel ved eksempelvis at klæde sig i nogenlunde ens tøj som danskerne, og indgå i sociale sammenhænge hvor han kunne tilskrive sig selv værdi, således at adskillelsen mellem "ham og dem" reelt kun bestod i hudfarven og ikke i evnerne, kompetencerne og adfærden. Han forsøgte på den måde at nedtone sin "anderledeshed" og omgå markeringen som "en af de andre" ved, at trække på andre positioner og ressourcer "jeg var på det tidspunkt meget god til fodbold og mange af mine klassekammerater brugte pauserne på at spille. En dag spillede jeg så med dem og pludselig var forholdet anderledes og tættere". Dét Abdul udtrykker kan tolkes som, at han via nogle handlestrategier forsøger at modpositionere sig ved, at deltage i bestemte situationer, hvor han ved, at trække på sine evner, kunne tilskrives positiv værdi. Abduls fortælling ekspliciterer, at han blev positioneret positivt i sportslige kontekster og oplevede at eleverne inkluderede ham, mens denne inklusions- og fællesskabsfølelse ikke blev integreret i andre kontekster eller overført til andre

sammenhænge. At han fortsat fastholdes i denne sontring, har i den forstand gjort hans opfattelse af sig selv som dansker ubrugelig i interaktionen med dem: “altså uanset hvad jeg gjorde og hvor meget jeg kæmpede, så, så de mig stadig som en perker”. Abdul oplever, at han under gymnasietiden tilkæmper sig en inkluderet position i det danske fællesskab, men oplever også som følge af sin etnicitet, at blive udelukket og reduceret til hvad han selv kalder for en “perker”. At blive anset og anråbt som en perker blandt danskerne, var ifølge Abdul associeret som en der skaber utryghed, laver ballade og generelt har en upassende og problematisk adfærd:

Os: Hvad ligger i ordet perker, kan du uddybe det?

Abdul: Der er mange dårlige ting forbundet med det at blive kaldt for perker. Man bliver fremstillet som en, lidt ligesom en taber, der laver ballade og skaber dårlig stemning (...) uanset hvor meget jeg prøvede at inkludere mig selv og uanset hvor mange gode kampe jeg havde med dem, så havde jeg en følelse af at de ikke vil mig. Når vi var færdige med kampen og kom tilbage til undervisningen, sad de sammen igen og jeg sad der hvor jeg plejede (...) De plejede også at lave aftaler i fritiden uden at spørge mig, og det fandt jeg så nogle gange ud af fx. gennem Facebook.

Et grundlæggende karakteristikum ved de kortsigtede konsekvenser af diskrimination er i henhold til Gilliams forskningsarbejde, at den påvirker de diskriminerede drenges selvværd og selvforståelse på en uhensigtsmæssig måde (Gilliam 2018: 151). Det kan i mere alvorlige former betyde, at de begynder at distancere sig fra sine egne kulturelle og etniske identitet ved eksempelvis, at give afkald på, undertrykke eller fornægte familiens normer og værdier og på den måde risikere at komme i et vakuum mellem to kulturer, uden at kunne finde støtte i nogle af dem. Når skolen direkte eller indirekte forskelsbehandler etniske minoritetsdrengene og vægter kulturerne forskelligt, påvirker det naturligvis ikke kun etniske minoriteter, men ligeså vel etniske danskere. Da skolen er med til, at bidrage til, at danne grundlaget for fremtidige relationer mellem mennesker, er der en sandsynlighed for, at etniske danskere senere vil opfatte diskrimination, undertrykkelse og marginalisering af etniske minoriteter som legitimt (TLS-Konsulenterne 2002: 6). Systematisk gentagen diskrimination kan desuden resultere i, at de diskriminerede etniske minoriteter skubbes længere ud i yderkanten af samfundet, hvori forskellige former for sociale problemer og udsathed forstærker hinanden i form af arbejdsløshed og marginalisering (Kuschel & Zand 2007: 154).

Delkonklusion

Vi kan på baggrund af ovenstående analytiske arbejde konkludere, at den oplevede diskrimination som vores informanter udsættes for på det interaktionelle hverdagslige niveau på skolen er baseret eksplicit på deres etnicitet, racialiserede kropssprog og køn. På baggrund af vores informanternes fortællinger kan vi konkludere, at vores informanter på grund af deres etnicitet og racialiserede kropssprog, bliver mødt med modvilje af deres folkeskolelærer, som udmønter sig gennem dårligere og strengere behandling, mere disciplinering og negative forventninger om hvad drengene kunne finde på. Analysen udleder ydermere, at disse diskriminerende handlinger er funderet i mere eller mindre direkte og bevidste holdninger til dem, eller kommer til udtryk ved implicit såvel som eksplicit forskelsbehandling. De diskriminerende handlinger viser sig udtrykt subtilt i form af social afstandtagen, afvisende kropssprog og nedsættende bemærkninger, hvilket ses som en konsekvens af de stereotype karaktertræk som etniske minoritetsdrengene på forhånd oplever at blive tilskrevet af majoriteten. Vores analyse peger således i retning af, at informanterne oplever at de urimeligheder de udsættes for, skyldes deres etnicitet. Der er således en kobling mellem den negative behandling og deres etnicitet, køn og bolig-mæssige placering - og denne opleves som diskriminerende. Endeligt kan vi konkludere, at diskrimination virker stødende, ekskluderende og giver en markering for vores informanternes anderledeshed, som kan være udslagsgivende for en mere eller mindre afstandtagen til majoritetssamfundet.

Andengørelse

Vi vil i følgende afsnit bevæge det analytiske blik videre til de utilsigtede effekter og konsekvenser, som oplevelser med diskrimination kan afføde og den andengørelsesproces disse diskrimineringsoplevelser kan medføre.

Negative kategoriseringer og diskrimination af befolkningsgrupper tilhørende en bestemt etnicitet kan bidrage til, at fastholde mennesket i en stereotyp identitet, som pågældende ikke selv har bestemt og dermed medvirke til, at påvirke og begrænse menneskets udfoldelse og muligheder i forhold til, at konstruere en værdig og meningsfuld identitet. Effekterne af diskrimination og negative stereotyper kan ophobe negative billeder og efterlade den diskriminerede med en fremmedgørelsesfølelse og et destruktivt valg (TLS-Konsulenterne 2002: 36), hvilket er følelser der er optræder i Abduls fortælling:

Når man hele tiden bliver holdt udenfor og ikke føler sig velkommen, er den eneste udvej, at søge gaden. Her finder jeg drenge på samme alder, med samme oplevelser og med samme kultur og man kan pludselig have svært ved at skelne mellem hvad der er normalt og hvad der ikke er (...) Vi har jo alligevel fået fortalt at vi er det, så hvorfor ikke bare gøre det¹.

En af de mest gennemgående fortællinger blandt drengenes oplevelser er en manglende fællesskabsfølelse i folkeskolen, hvor størstedelen af alles socialisering foregår og hvor fællesskaber udvikles og sociale møder opstår. Menneskers identitet udvikles i henhold til Spivak i samspil med og i interaktion mellem mennesker og er således i en eller anden forstand altid sociale (Jensen 2011: 65-66). Det betyder, at etniske minoriteters identiteter formes og konstrueres af det relationelle samspil mellem mennesker, og særligt i folkeskolen, hvor pågældendes sociale og faglige kompetencer udvides og sociale adfærdsnormer tillægges. Oplevelsen af, at blive diskrimineret og portrætteret som en generaliseret homogen gruppe, har i større eller mindre grad ifølge Abdul medført en forståelse af, at “vi er to grupper i Danmark, der er os og dem” hvor “dem”-fællesskabet, som Abdul kategoriseres under, er blevet konstrueret af “os” gruppen, som ud fra Spivaks forståelse vil betragtes de magtfulde. Den ulige og asymmetriske magtrelation er bidragende til, at den magtfulde gruppe tydeliggøre sig selv i en overlegen stilling og fremføre “de andre” som inferior. Ifølge Spivak er det de magtfulde, der kan

¹ Det: refereres ifølge Abdul til de negative kendetegn og karakteristika, som disse etniske minoritetsdrenge oplever at blive tillagt.

vedtage hvad der er det normale og det unormale og dermed magten til at objektivere og definere bestemte grupper som “de andre”, som dermed anses som underlegne (Jensen 2011: 64-65). “De andre” bliver oftest af de magtfulde essentialiseret og reduceret til stereotype karakter med nogle få negative og afvigende træk. Det er majoriteten, dvs. førsteheden der besidder magten til at definere og objektivere “de andre”, altså andenheden, som underordnede. De kategoriserede og diskriminerede fremstår som objekter for en definitionsproces, som influerer og reelt intervenserer i deres liv, da en sådan kategoriseringsopdeling påvirker deres relation og interaktion til andre (Jensen 2011: 70). Denne “os og dem” opdelingen har ifølge drengenes fortællinger i høj grad gennemsyret danskernes samfund, deres måde at tænke og tale på og dermed deres fælles selvopfattelse og bevidsthed. I tillæg til dette, udtaler Abdul:

Man får hele tiden at vide, at man er indvandrer og indirekte af vide at man ikke er en del af danskerne (...) Vi får at vide at vi har lige muligheder, men alligevel når man søger et arbejde, bliver man fravalgt og når man går i skole med danskere, bliver man udelukket

I henhold til Abduls fortælling sniges en potentiel andengørende forskellighedslogik ind i især skolearenaen. Det er en sådan “os og dem” konstruering, der skaber stor vrede hos etniske minoritetsdrenge, der på forhånd ikke føler sig anerkendt og som på den måde forhindrer en ansvarsfølelse og stolthed ved borgerskabet samt påvirker lysten til at gå i skolen, ligesom den også påvirker indlæringssevnen (Gilliam 2018: 142). Vores informanters identitet og position som “de andre” opleves grundlæggende at blive bestemt af majoriteten, herunder skolens diskursive positionering af dem og har ifølge deres fortolkningsrepertoire i en eller anden form været afspejlende og medbestemmende for deres senere positioneringsmuligheder.

At gøres til “den anden”

Der er en diskrepans mellem måden hvorpå drengene opfatter sig selv på, og den måde omgangskredsen forstår og opfatter drengene på. Dette forstås som udtryk for, at identifikationen og opfattelsen af sig selv som “den anden” ikke er en statistisk størrelse, som man er født med eller i forvejen har:

Jeg følte mig som en oprigtige dansker, fordi jeg er født her, opvokset her, taler sproget 100%, men med tiden bliver denne følelse mere og mere virkelighedsfjern og ubrugelig i mødet med, hvad skal jeg sige, de rigtige danskere (...) Min hudfarve, mit navn, hvor jeg kommer fra, hvor jeg bor henne, alt sammen indikerede åbenbart hvem jeg var og hvad jeg kunne (Abdul, 2021).

Positionen som “den anden” træder frem og eksemplificeres gennem ovenstående citat. Dét at være fremmede, er ikke statisk en tilstand eller en essentiel indre oplevelse af ikke at høre hjemme, men noget mennesket erfarer og tilegner sig i de mange sammenhænge og situationsbestemte møder, som udspilles i dagligdagen. Selvpositioneringen som “den anden” eller processen, hvormed nogen gøres til den anden, udvikles i spillet med den positionering som vedkommende tildeles af andre. Det vil sige, at der ikke er tale om frit valg af identitet, men vedkommendes subjektposition vil i alle fald begrænses af majoritetens blikke, for hvad der er muligt og hvem der anerkendes som berettigede til at indtage en subjektposition som danskere. De andres beskrivelser er således af betydning for den enkeltes sociale identitet, ligesom selvidentifikation og selvforståelse er det. Fremmedgørelse er en social proces, hvor “de andres” subjektiveringsprocesser påvirkes gennem majoritetens andengørende blikke. Ligeledes får de tildelte eksterne kategoriseringsprocesser betydelige indflydelse på de kategoriseredes identiteter, hovedsageligt, når disse kategoriseringer er i strid med de pågældendes selvidentifikationer. De andengørelsesprocesser, der udspiller sig i henholdsvis på gymnasiet og på arbejdsmarkedet påvirker Abduls identitetsproces og selvopfattelse, i og med, at han hen ad vejen konstrueres i marginen af normaliteten. Dette resulterer senere hen i, at drengene identificerer sig selv med den tildelte rolle ved at iscenesætte sig på en stereotyp måde, hvilket uddybes på de næste sider.

Intersektionalitetsperspektivet

Abduls fortælling peger på klasse-, køn- og etnisk-relateret kategorisering og stereotypisering og oplever således, at blive fremmedgjort i kraft af disse kategorier, som dels interagerer med hinanden og i forlængelse af deres interaktion, forstærker hinanden. Ifølge Spivak er intersektionalitetsperspektivet særlig anvendelig i kombinationen med andengørelsesbegrebet, da andengørelse kan ske i et samspil mellem sociale differentieringsformer som køn, klasse, etnicitet og alder (Jensen 2011: 64-65). Som ovenstående analysedel udleder, kan det, at tilhøre flere kategorier, danne grundlaget for diskrimination og på den måde medvirke til, at undertrykke og adskille bestemte befolkningsgrupper. Abduls følelse af fremmedgørelse relaterer sig til en sådan intersektionel dynamik mellem flere kategorier, hvor han oplever at blive kategoriseret med udgangspunkt i hans kategorier. Han erfarer ligesom Idris, at disse kategorier er udslagsgivende for hvilke positioneringsmuligheder der bliver tilgængelige for dem. Drengene fortæller, at de oplever, at blive positioneret som “problematisk og anderledes” i kategorier der eksplicit signalerer, at de afviger fra majoritetsnormen. Når mennesker oplever at blive diskrimineret og fremmedgjort, kan det få betydning for deres identitet, hvilket Abdul mener har været tilfældet med ham:

Altså man giver sgu til sidst op. Den der os-dem kultur, den lever man sgu op til. Jamen så må I holde jer til jeres del og vi må holde os til vores del" (...) det hele bliver så fremmed for en til sidst og man ved sgu ikke helt hvem man er og hvad man tilhører

Denne sociale proces hvor der gøres forskel på individer, opleves af vores informanter, at føre til en form for objektgørelse, hvor de som "de andre" tillægges værdier, der adskiller sig fra majoriteten, dvs. at de ikke betragtes som ligeværdige mennesker. Denne objektgørelse af, at være "den anden", der ikke er en del af majoritetsfællesskabet, kan ifølge Spivak fremskynde andengørelsesprocessen og medvirke til en fremmedgørende tilstand. Konsekvenserne af en magtfuld gruppes evne til, at definere og subjektivere, som erfares af en anden gruppe, burde ikke undervurderes, da denne gruppes kategorisering af den anden (og underlegen) gruppe kan indvirke på den sociale konstruktion af denne gruppes liv (Jensen 2011: 65). Ovenstående uddrag er et eksempel på hvordan Abdul placeres i en andengjort position, og hvordan denne andengørelsesproces leder ham frem mod en fremmedgørende tilstand og et afvigende sidespor. Han oplever, at blive frataget sin egen identitetsopfattelse og definitionsmagt, hvilket intervenserer i hans sociale verden. Citatet eksemplificerer endvidere, hvordan den gentagne processuelle positionering som "den anden" indoptages og internaliseres af Abdul. Drengene oplever, at blive fremmedgjort på forskellige måder. I Mohameds tilfælde forekommer fremmedgørelsen hovedsageligt gennem det sproglige møde, hvor personer gennem sproget indirekte appellerer til stereotyper om ham og på baggrund af disse stereotyper forskelsbehandler ham. F.eks. oplevelsen af gentagende gange, at blive omtalt som en "perker" eller at få at vide "opfør jer nu pænt", som ifølge drengene bærer mange betydninger og stereotype hentydninger med sig. Disse ordvalg har ifølge Mohamed rammesat hans forståelse af omverdenens syn på ham og i den grad været indvirkende og afsmittende på hans faktiske identitet. For Abdul foregår andengørelsen primært gennem det kropslige møde: gennem en udstødelse fra et bestemt sted. Abduls fortælling indikerer hvordan hans etnicitet i samspil med andre racialiseret differentiering (udseende og hudfarve) har en ekskluderende effekt i forhold til at indgå i sociale sammenhænge med jævnaldrende i gymnasiet. Han oplever i kraft af disse, at blive ekskluderet og udelukket fra fællesskabet, da han positioneres som underlegen og fremmede og derved andengjort. En sådan fremmedgørelse forekommer gennem relationen mellem "den fremmede" og "de andre", hvor de andre gennem nedstirrende blikke og nedgørende sprog som "i skal nu opføre jer ordentligt" lader sig distancere fra minoriteten og konstruerer dem som underlegne. Dette viser sig i Abduls tilfælde, at have en gennemtrængende indvirkning på ham og resulterer i distancering:

Jeg gjorde selv en indsats, men til sidst kunne jeg ikke mere og tænkte fuck det (...) Jeg anså mig ikke ligesom dem og min følelse af at være dansker blev med tiden mere og mere nedbrudt. Nu skal jeg videre. Jeg tog beslutningen om at ikke at møde ind længere.

Tilsvarende resultater findes i Gilliams forskning der viser, at etniske minoritetsdrengene oplever udfordringer i forhold til, at indgå i sociale sammenhænge i folkeskolen, hvilket medvirker til, at de konstruerer en identitet og selvopfattelse, der hviler på dét, at være "ikke-dansk". Det ikke-hvide ligestilles med det vilde, problematiske og det fremmede, og står i modsætning til det der kendetegner civiliseret danskhed (Gilliam 2009: 433). En anden social diskursiv proces i Abduls liv, der frembringer følelsen af andengørelse, er oplevelsen af en tilsvarende tilbagevendende eksklusion, som han under tømreruddannelsen erfarer. Efter at opleve at blive ekskluderet fra fællesskabet og opleve ikke at føle sig velkommen, vælger Abdul, at afmelde sig gymnasiet og søge ind på tømreruddannelsen med henblik på, at navigere i andre majoritetsarenaer og realisere sit ønske om at gennemføre sin uddannelse og senere påtage sig et arbejde:

Jeg forsøgte tusindvis af gange at få en læreplads og jeg husker dengang jeg søgte før min kammerat Nicolai, men alligevel endte han med at få den (...) de dårlige erfaringer jeg har haft på gymnasiet og senere på arbejdsmarkedet har fået mig til at skride fra det hele.

Her eksemplificerer hans fortælling hvordan markeringerne af etnicitet og anderledeshed igen opstår, og her tegnes der igen grænser der markerer, at han ikke er en del af "os", men i stedet positioneres som en der befinder sig udenfor normalen. Når opdelingen mellem minoritet og majoritet erfares af drengene at være så massiv og skarpskåret, som det har været tilfældet med Abdul på gymnasiet og under tømreruddannelsen, indebærer det, at etniske minoriteter indskrænkes til en ikke-dansk kategori, der ikke pr. selvfølge kan inkluderes i det danske samfund:

Jeg så mig selv som en oprigtig dansker og jeg vil rigtig gerne have et arbejde, men følelsen af at være en reel dansker blev med tiden afløst og udskiftet med det at være en fucking perker (...) Når man får at vide at man er på en bestemt måde, så lever man sig faktisk op til det til sidst (Abdul, 2021).

Som ovenstående citat eksemplificerer er "den anden" både noget man bliver gjort og gør sig selv til. Følelsen af udstødelse fra skolens fællesskab og senere på arbejdsmarkedet, at blive set med negative øjne og mødt med "løftet bryn", samt følelsen af ikke at have samme muligheder som etniske

jævnaldrende, har for vores medført og præget en følelse af andengørelse og således været medvirkende til at skubbe og positionere dem i opposition til og uden for majoriteten. Abdul fortæller at han ønskede, at tømreruddannelsen skulle repræsentere et alternativ til gymnasiet, men dette havde han heller ikke held med - igen fordi hudfarven og etniciteten ifølge ham konstruerede og definerede ham, hvilket han igen ikke havde muligheden for at manipulere. Under uddannelsen lykkedes det ikke Abdul at finde en læreplads og han erfarede, at han på grund af sit navn og etnicitet igen havde vanskeligere ved, at få lærepladsen end hans kammerat Nicolai. Som ovenstående nævnt er ekskludering og diskrimination ikke blot relateret til en kategori, men er et udtryk for et intersektionelt og dynamisk samspil mellem flere differentieringsformer som køn, klasse og etnicitet og disse spiller en betydelig rolle i forhold til den andengørelse, informanterne oplever. Samtidig forstås det gennem ovenstående citat, at andengørelse har en række vidtgående konsekvenser for individet, fordi den tydeligvis udelukker og indskrænker en række livsudfoldelser og muligheder fra centrale samfundsmæssige institutioner som henholdsvis skolen og arbejdsmarkedet. Andengørelsesprocessen kan således ud fra drengenes udsagn ikke forstås uden et intersektionelt blik på deres køn, deres bolig-mæssig position og etnicitet. Disse diskriminations- og marginaliseringsoplevelser fik ifølge Abduls fortælling, ham til, at trække sig fra og undgå kontakten med etniske danskere. Han forsøgte heller ikke længere på anden vis, at være en del af det danske samfund, ligesom hans tilhørsforhold til det danske samfund gradvist aftog. Han distancerer sig således fra det danske samfund, og hans identitet og fællesskab konstrueres i stedet på baggrund af eksklusionen og det at være ikke-dansk. Andengørelse betegnes således som den mekanisme, der giver anledning til de sociale udskillelsesprocesser, der får specifikke befolkningsgrupper til at fremstå som en opposition til normen (Jensen 2011: 66). For Abdul har de indgribende og systematiske oplevelser med eksklusion og diskrimination udgjort fundamentet for konstruktionen af hans identitet, ligesom mediediskurserne også har bidraget til andengørelsesprocessen, hvilket uddybes i det følgende afsnit med eksemplificerede fortællinger.

Mediernes betydning for andengørelsesprocessen

Medårsagen til den oplevede diskrimination og ekskludering findes ifølge Mohamed, også i mediernes negative portrættering af dem som værende problematiske og kriminelle, som også indvirker til andengørelsesprocessen:

Man får hele tiden at vide, at indvandrerdrenge fra især udsatte områder, er kriminelle, at vi er tabere, at vi er arbejdsløse og jeg kunne blive ved. Som om vi adskiller os fra dem på alle måder, også i vores opførsel.

Denne sociale virkelighed konstrueres og forstærkes ifølge Sune ved de mediepraksisser, der fordrejer og overdriker billedet af etniske minoriteter. De sociale kløfter forstærkes imidlertid også ofte mellem majoritet og minoritet af, at medierne sjældent omtaler eller fremstiller etniske minoritetsdrenge som bidragende konstruktive medborgere, men primært refererer dem som en homogen gruppe forbundet med afvigende samt problematisk adfærd (Jensen 2011: 63&67).

Sådan fremstillinger er ifølge drengene med til, at forværre og forstærke andengørelsen og være udslagsgivende for den hverdagsdiskrimination og arbejdsmarkedsmarginalisering som de indimellem føler sig udsatte for. Medierne og mediernes diskurser, som er befolkningens primære informationskilde, er ifølge Sune i høj grad med til at problematisere "de andres" tilstedeværelse i Danmark ved, at beskrive dem som voldelige, problematiske og kriminelle, som en othing, hvor danskheden forstås som det civiliserede modstykke. Disse stærke mediediskurser som har relativt meget magt, er således med til at definere det "normale" og det "unormale", og er dermed medansvarlige eller forstærkende i forhold til den konstruering, der skabes af etniske minoritetsdrenge som ikke-danske og dermed som "de andre" (Jensen 2011: 63&67). I forlængelse heraf, udtaler Mohamed sig således:

Alle de nyheder man ser og alle de aviser man læser og som vedrører os, de påvirker sgu og det giver læreren ret i det hun sagde om os og det giver en kommende arbejdsgiver også ret i at fravælge os. Så om vi gør det der bliver sagt, gør ikke en forskel, for det bliver under alle omstændigheder sagt (...) uden selv at tænke nærmere over det, blev jeg skubbet ud i et gademiljø, hvor det at være kriminel var normalt (Mohamed, 2021).

Ovenstående uddrag viser hvordan Mohamed internaliserer disse diskurser og positionerer sig aktivt i forhold til dem. Med andengørelse forstås mennesket som en konstruktion - det er de sociale processer og diskurser, der konstruerer mennesker som subjekter og derfor bliver etniske minoritetsdrenge perkere og andengjort, når de konstrueres på den måde gennem diskurserne. I henhold til Sune og som antydnet i ovenstående citat, indebærer andengørelse, at de underordnede individer tilbydes en identitet som "de andre" i diskursen. Det kan således betyde, at disse diskursive processer bekræfter de magtfuldes overlegenhed, og på den anden side medvirker til, at forme de underordnedes identitet (Jensen 2011: 67), hvilket kan bidrage til, at reproducere skellet mellem majoriteten og minoriteten.

Hvor Abdul i ovenstående analysedel kategoriseres som ikke tilhørende gruppen af minoriserede subjekter, kategoriserer han hér netop i samhørighed med denne gruppe:

Jeg betragtede mig selv som en dansker med store ambitioner i livet og færdedes på det tidspunkt (folkeskolen) kun med danskere, men ja der skete sgu et sidespring og pludselig blev jeg en del af dem jeg på det tidspunkt ikke havde noget med eller rent faktisk selv tog afstand fra

Dette citat illustrerer et skift i positioneringen - fra, at positioneres som anderledes end etniske minoritetsdrenge, til med tiden, at positionere sig som "ens" i forhold til etniske minoritetsdrenge - hvor ens refererer til den anderledeshed, som de alle har. Hér normaliseres Abdul i forhold til minoritetsfællesskabet og andetgøres samtidig i forhold til majoritetsfællesskabet. Denne diskrimination og marginalisering samt oplevelserne af, at blive beskrevet og gjort til et art fremmedelement, på trods af, at være født og opvokset i Danmark, viser sig i Abduls tilfælde, at undergrave hans sociale identitet og medvirke til, at afskære ham fra samfundet. Der tegner sig generelt blandt vores informanternes fortællinger et billede af, at disse oplevelser, som har udspillet sig i skolen og på arbejdsmarkedet, i sig selv har været medvirkende til, at skabe og forstærke afvigelser, hvor følelser af magtesløshed, mindreværd og nederlag har været en foranledig og optrappende faktor i forhold til, at opsøge og socialisere sig med identificerende etniske minoritetsdrenge. Tilsvarende resultater findes i Gilliam forskning, der viser, at diskriminerede unge eller unge, der oplever at blive holdt udenfor skolens fællesskab har betydelig større risiko for at finde sammen og søge alternativ styrke i alternative fællesskaber i sammenligning med jævnaldrende, hvis relation til elever og lærere er kendetegnet ved nysgerrighed, åbenhed og gensidig respekt (Nielsen 2016: 13-14).

Jeg havde brug for at afspejle mig i nogen og brug for at være en del af et fællesskab (...) den nemmeste måde at fylde de her behov ud på, var at blive en del af den gruppe, som brugte hele dagen på at sidde udenfor (...) hvor følelsen af at være noget og bidrage med noget, var der, ikke sådan en idiot, der var passiv og blev holdt udenfor (Abdul, 2021).

Når disse etniske minoritetsdrenge oplever en følelse af mindreværd, består denne oplevelse af konkret diskrimination og mangel på anerkendelse, samt i at de indimellem føler sig beskrevet som en art fremmedelementer og portrætteret som trusler mod samfundet på baggrund af deres bopæl, etnicitet og køn. Når en sådan basal agtelse og anerkendelse ikke er til stede og følelsen er fraværende i en sådan grad, at individet ikke længere oplever sig selv som værdig eller ligeværdig, vil der være overhængende fare for, at det influerer dårligt på selvværdet (Soei 2011: 33).

Delkonklusion

Vi kan på baggrund af ovenstående analytiske arbejde om andengørelse udlede, at vores informanternes etniske/racial andenhed får stor betydning i flere sammenhænge - i skolen, på arbejdsmarkedet og i medierne. Analysen viser, at positionen som "den anden" konstrueres processuelt i løbet af vores informanternes folkeskoletid, hvor der skabes en bevidsthed om deres sociale identitet og position. Analysedelen viser, at vores informanter på det interaktionelle niveau i mødet med majoriteten, bliver gjort eksplicit opmærksomme på at de er anderledes, hvor udsagn som f.eks. "din perker" er en påmindelse om deres anderledeshed. Markeringerne af etnicitet og dermed deres anderledeshed, viser sig tydeligt, at opstå i mødet med majoriteten som sætter grænser for skellet mellem "os" og "dem", og markerer at de befinder sig udenfor normalen. Denne opdeling mellem majoriteten og dem udledes, at være så massiv og skarpskåren, at det indebærer at de reduceres til en ikke-dansk kategori, som herved konstruerer en selvforståelse af at være ikke-danske medlemmer. I tillæg til dette kan vi konkludere, at vores informanternes selvforståelser og selvopfattelser i høj grad påvirkes gennem majoritetens andengørende blikke, hvor de tildelte eksterne kategoriseringsprocesser får betydelige påvirkninger for dem og for deres selvidentifikationer, som bevidstgøres af, at være "den anden" der står uden for majoritetsbefolkningen.

Analysedel II

Medborger- og modborgerskab

Medborgerskabsfølelse under pres

Når vores informanter har en følelse af mindreværd, forklarer de følelsen med, erfaringer med konkret diskrimination og mangel på anerkendelse, samt i, at de indimellem hhv. føler sig beskrevet som en art fremmedelementer og portrætteret som trusler mod samfundet på baggrund af deres bopæl, etnicitet og køn. Når basal agtelse og anerkendelse er fraværende i en sådan grad, at individet ikke længere oplever sig selv som værdig eller ligeværdig, vil der være overhængende fare for, at det influerer dårligt på selvværdet (Soei 2011: 35), hvilket også udtrykkes i Abduls fortælling, hvor han siger “man føler ikke at man har værdi eller er noget værd”.

Følelsen af “ikke at have værdi eller er noget værd”, som allerede opstår i folkeskolen og som utvivlsomt rækker udover folkeskolens rum, viser sig, at begrænse Abduls medborgerskabsfølelse og fremme og forstærke følelsen af modborgerskab:

“Jeg følte bare at alle døre lukkede på mig” (Abdul, 2021), og bevæggrundene for denne oplevelse uddybes ydermere gennem nedenstående citater. Ifølge Marshall er anerkendelse fra det omgivende samfund et væsentlig parameter for, at den enkelte føler sig som medborger og kan handle som en medborger (Andersen 2019: 89). Når denne anerkendelse er fraværende for bestemte grupper eller når nogle grupper ikke anerkendes på lige fod med andre, vil en sådan medborgerskabsfølelse blive udfordret. At stå udenfor arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet kan have tilsvarende effekt på medborgerskabsfølelsen, hvor oplevelser med diskrimination og ekskludering kan være forhindrende i forhold til at indgå i disse arenaer og fællesskaber (Soei 2011: 35-36). Som Abdul fortæller, kan de, der oplever sig holdt ude eller er uden for fællesskabet, ende som modborgere, hvilket Mohameds udtalelser set i lyset af Soei kan forstås som:

Dengang tænkte jeg: jeg vil sgu ikke længere have den uddannelse og jeg har opgivet at få et arbejde. Jeg vil bare være den typiske indvandrerdreng, der sammen med de andre laver ballade, brænder container og bruger hele dagen på gaden, driller lidt politiet og dem der kigger skævt på os.

Følelsen af at blive udstødt og diskrimineret, som har udløst vrede og opgivenhed, har for Mohamed og Abdul udviklet sig til en oppositionsidentitet som alternativ kilde til social anerkendelse. Når etniske minoritetsdrengene ikke anerkendes som moralsk tilregnelige og ligeværdige medborgere, træder

modborgerskabsprocessen ifølge Soei i kraft, hvilket indebærer, at borgere vender sig mod samfundet og danner en modkultur, som kan være mere eller mindre radikale i deres karakter. En modborger defineres som en person der står i opposition til samfundet, og til dets normer og værdier, eller forstås som en person der direkte modarbejder samfundet (Soei 2011: 35). Disse trinvisse oplevelser af diskrimination, ekskludering og andengørelse har ifølge Abdul afstedkommet en tvivl om og mistillid til det danske samfund: "(...) man mistede pludselig tiltroen til autoriteterne og til samfundet. Dem der er der for at lære og udvikle os, forskelsbehandler os, og dem der kan sikre os løn fravælger os".

I henhold til Marshalls forståelse af medborgerskabsbegrebet, kan det forstås sådan, at drengene ikke har en følelse af at være i samme båd som majoriteten, fordi de oplever, at de skal betale ekstra pga. deres etnicitet for, at blive anerkendt som ligeværdige medborgere, hvilket foranlediger "andre måder at behandle os på" fortæller Abdul. Når skolerne og arbejdsmarkedet forskelsbehandler drengene, indvirker det i henhold til Soei negativt på individets selvværd, som han påstår, er en betingelse for at opnå følelsen af medborgerskab (Soei 2011: 36).

Medborgerskab vendes til modborgerskab

Der tegner sig iblandt vores informanternes fortællinger et billede af, at det kan være vanskeligt for dem at finde en passende position i samfundet. Abdul oplever, at han på baggrund af sin etnicitet bliver delvist udelukket fra livsvilkår og rettigheder, som flertallet i Danmark har adgang til:

Abdul: Jeg havde en følelse af at andre regler gælder for os og andre regler gælder for dem.

Os: Kan du uddybe med hvad du mener?

Abdul: Noget jeg vil fortælle igen eller henvise til er min periode under tømreruddannelsen, hvor jeg søgte en læreplads. Der fik alle danskere en plads, men jeg fik ikke (...) Da jeg gik på gymnasiet, blev alle en del af gruppen, og jeg blev ikke og jeg kunne blive ved.

Oplevelsen af en andengørende forskellighedslogik, er i Abduls fortælling nærværende og sniger sig ind i alle de arenaer som han befinder sig i: "Den jeg gik og troede jeg var, var jeg ikke alligevel og når jeg reflekterer tilbage, ændrede jeg mig sgu drastisk. Men ja igen, når man oplever sig så dårligt behandlet, tænker man sgu' ikke på andet end at gøre noget, der var godt for en selv".

Abdul oplever som ovenstående eksemplificeret ikke, at blive behandlet med hvad Marshall vil kalde for "lige omtanke og respekt", hvilket grundlæggende er dét fundament, som medborgerskabet hviler

på (Andersen 2019: 92). Medborgerskab er ifølge Marshall en status der tildeles dem der er fuldgyl-dige medlemmer af et samfund, og alle der råder over denne medborgerstatus er lige hvad angår rettigheder og pligter, som denne status bibringer. Disse rettigheder og pligter udgør det legale grund-lag for fuldt medlemskab af et samfund (Andersen 2019: 92). Når sociale universelle rettigheder som indebærer, at alle gives lige muligheder i forhold til deltagelse i fællesskabet opleves, at brydes eller fratages, vil der være overhængende stor fare for, at det påvirker drengenes syn på og tilhørsforhold til samfundet (Soei 2011: 38). Det mener Abdul det har haft for ham: “Når vi alligevel hele tiden opdeles i os og dem og behandles ud fra de her opdelinger forskelligt, så kan det godt være svært i situationen at tænke rationelt. Man tænker jo bare fuck det og fuck dem”.

Disse oplevelser af, at blive forskelsbehandlet og diskrimineret som erfares gang på gang, bryder grundprincippet om ligestilling og ligebehandling i Danmark, som er det centrale element i medbor- gerskabet. Ydermere kan oplevelsen af, ikke, at tillægges værdi i fællesskabet eller tildeles en rolle i samfundet, sammenlagt medvirke til, at undertrykke og udfordre medborgerskabsfølelsen og fremme modborgerskabsfølelsen. I forlængelse af det betoner Marshall, at sociale rettigheder bidrager til gen- sidig anerkendelse, ligesom, at disse rettigheder ydermere bidrager til følelsen af at være i samme båd (Andersen 2019: 93). Hele ideen om medborgerskab er baseret på, at “styrke borgerens ressourcer for at styrke deres autonomi”. At kunne opnå ressourcer, der kunne styrke og udvikle Abdul, opleves af ham, at afhænge af majoriteten og majoritetens åbenhed, hvor der i majoritetsarealerne viser sig, ifølge Abdul, at herske en stor skepsis og stereotyp fordom om ham:

Vi har en kultur og en norm om at uddannelse er rigtig godt og mine forældres ambitioner har altid været at jeg skal have en uddannelse. Det var noget jeg også var enig i, men det der gjorde at jeg ikke kunne færdiggør både tømreruddannelsen og gymnasiet (...) den der følelse af ikke at blive holdt af og velkommen og at folk bare holdt afstand, den var meget ubehagelig og sat mange stopklodser for mig (...) det sociale havde helt klart en betydning for min faglighed, fordi jeg havde pludselig ikke lyst til at lave mine lektier og det hele blev bare noget jeg skulle ud af, det var også den rigtige grund til at jeg droppede ud jo.

I dag peger megen forskning på, at skoler der ruste børn og unge til at tage en uddannelse, i udpræget grad, udgør den bedste form for kriminalitetsforebyggelse, ligesom arbejdstilknytningen udgør en altdominerende beskyttelsesfaktor, når det handler om risikoen for, at komme ud i en kriminel løbe- bane (Soei 2011: 154). Denne forholdsvise systematiske afstandtagen og gentagne nedladende og

afvisende bemærkninger over for at inddrage ham, oplevelserne af, at blive portrætteret som “problematisk” og “ikke velkomne”, bidrager ifølge Abdul til, at hæmme og tilbageholde nogle væsentlige ressourcer i forhold til at styrke hans autonomi og selvudvikling: “Jeg havde ikke følelsen af at have et sammenhold, tryghed og medbestemmelse (...) jeg oplevede at blive frataget den jeg var og forhindret i at blive den jeg ville være (...)”.

Medborgerskab handler ikke blot om borgernes juridiske rettigheder, men har også en identitetsmæssig side (Andersen 2019: 91). Abdul oplever ikke, at være en del af fællesskabet og netværket, hvilket anses som vigtige ressourcer i forhold til deltagelse i det danske samfundsliv. Oplevelsen af medborgerskab handler for vores informanter på den ene side om det mere uformelle identitetselement, som indebærer et tilhørsforhold til fællesskabet, og handler på den anden side om de sociale universelle rettigheder som skal sikre oplevelsen af, at være en ligeværdig medborger.

At være uden for beskæftigelse eller miste tilknytningen til uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet, er ikke ensbetydende med at være marginaliseret i et medborgerperspektiv, men aktiv samfundsdeltagelse kan have en stor indflydelse på medborgerskabsniveauet og betyde erhvervelse af de nødvendige ressourcer til ligeværdig deltagelse (Andersen 2019: 95). Medborgerskab er anvendt som referenceramme for statens institutioner og politikker, som betoner, at en medborger er én, der er lydhør over for gældende normer og regler, en der er økonomisk selvforsørgende, aktiv og demokratisk deltagende (Soei 2011: 110). Disse mennesker som skulle frigive ressourcer, fremme og styrke opnåelsen af autonomi for Abdul og sikre ham aktiv samfundsdeltagelse i samfundslivet, beskrives i grove træk af Abdul således: “Dem der er der for at lære og udvikle os, forskelsbehandler os, og dem der kan sikre os løn fravælger os”.

Abdul oplever, at hans vilje og evne til, at leve op til de såkaldte dominerende medborgeridealer og medborgerskabspligter var begrænsende og umulige at indfri, fordi han blev reduceret til en med negative karakter, forskelsbehandlet, udelukket og fravalgt. Abdul føler, at han som følge af disse ovenstående oplevelser gradvist begynder at miste arbejdsmarkedsorienteringen og uddannelseslysten, hvilket opleves at hæmme hans medborgerskabsstatus og fremme modborgerskabsprocessen. Abdul oplever, at hans position og evnemæssig formåen i forvejen blev betvivlet, fordi han er født og opvokset i et socialt udsat boligområde, præget af kriminalitet og passivitet “og hvorfor skulle jeg ikke ende ligesom dem, fik man indirekte at vide” (Abdul, 2021). Han oplever ikke, at han ligesom de andre etniske danske drenge, kunne tage det for givet, at være en god medborger. Abduls

ekskludering fra det danske majoritetssamfund sammenholdt med denne betvivelse, er i henhold til hans fortælling yderligere et parameter der er med til, at udviske hans følelse af medborgerskab.

Der tegner sig generelt iblandt vores informanternes fortællinger igen et klart billede af, at disse oplevelser, som har udspillet sig i skolen og på arbejdsmarkedet, i sig selv har været medvirkende til at skabe og forstærke afvigelse. Disse oplevelser har afstedkommet følelser af magtesløshed, nederlag og mindreværd samt begrænsende muligheder, som ifølge Abdul og Mohamed har foranlediget og optrappet faktorer i forhold til at opsøge og socialisere sig med sammenlignelige identificerende etniske minoritetsdrenge. Tilsvarende resultater findes i Gilliam og Lagermanns forskning, der viser, at diskriminerede unge, eller unge der oplever at blive holdt udenfor skolens fællesskab, har betydelig større risiko for at finde sammen og søge alternativ styrke i alternative fællesskaber til sammenligning med jævnaldrende, hvis relation til elever og lærere er kendetegnet ved nysgerrighed, åbenhed og gensidig respekt (Gilliam 2018: 141):

Jeg havde brug for at afspejle mig i nogen og brug for at være en del af et fællesskab (...) den nemmeste måde at fylde de her behov ud på, var at blive en del af den gruppe, som brugte hele dagen på at sidde udenfor (...) hvor følelsen af at være noget og bidrage med noget, var der, ikke sådan en idiot, der var passiv og holdt udenfor (Abdul, 2021).

Søgen efter et alternativt tilhørsforhold har ifølge Abdul været den væsentligste motivationsfaktor og omdrejningspunkt for inkludering, følelse af ligeværdighed og en genvej til personlig udfoldelse. Der opstår som følge af disse oplevelser en grænsedragningsproces, hvor Abdul gradvist begynder at flytte sig fra det konventionelle danske samfund, hen mod grupper af drenge hvis historie, erfaringer og hudfarve er mere eller mindre genkendelige.

I forhold til Marshall forudsætter en stærk sammenhængskraft, at der i befolkningen er en konsensus og accept af de normer som samfundet baserer sig på (Andersen 2019: 111). I henhold til Abdul og Mohameds fortællinger, udtrykker de selv eksempler på hvad der sker, når et samfunds fællesskabsfølelse opløses og bestemte grupper får tilsidesat deres sociale rettigheder og bliver udskilt fra fællesskabet. I forhold til Mohamed er majoritetens udpegelse af visse grupper som "uønsket og ikke velkommen" med til at bidrage til, at der dannes paralleller i samfundet, hvor der med andre ord gøres plads til modborgerskab. Et samfund risikerer yderligere fremvækst af parallelsamfund med egne værdier, når samfundet udelukker visse befolkningsgrupper (Soei 2011: 34), hvilket Mohamed er et eksempel på:

Når jeg reflekterer over det i dag, vil jeg nok sige at det ikke var den mest rationelle beslutning, men jeg følte mig nødsaget til at vende tilbage til hvor jeg oprindeligt kom fra (...) du bliver ikke hele tiden korrigeret, du får ikke hele tiden at vide at du gør det forkert, her var der iblandt os drenge frie spilleregler (Mohamed, 2021).

Delkonklusion

Vi kan på baggrund af vores informanternes fortællinger konkludere, at de diskriminerende oplevelser og tendenser, samt bevidstgørelsen af at være “den anden” der står uden for majoritetsfællesskabet, som konstrueres processuelt i løbet af folkeskolen, tilsammen bidrager til, at udviske medborgerskabsfølelsen og aktivere og fremme modborgerskabsprocessen. I forlængelse af dette kan vi konkludere, at vores informanter ikke føler sig anerkendte som moralske tilregnelige og ligeværdige medborgere, i mødet med og af majoriteten, idet de erfarede diskriminerende oplevelserne på skolen og ekskluderingen på arbejdsmarkedet udviser Marshalls pointe om, at behandle alle med “lige omtanke og respekt”. Dette medvirker til at undertrykke deres medborgerskabsfølelse og bidrager til, at bane vejen for, at der dannes paralleller hvor der gøres plads til modborgerskab, hvor afvigende adfærd og det at være en del af et kriminelt miljø bliver en udvej fra disse problematikker.

Analysedel III

Narrativ kriminologi og neutraliseringsteknikker

Formålet med nærværende analysedel er med afsæt i narrativ kriminologi, at skabe et indblik i informanternes egne forståelser af deres kriminelle handlinger, som indskrives i deres selvfortælling. Inden for narrativ kriminologi er det ikke den objektive sandhed der er i fokus, men individets fortællinger, fremlæggelser og perspektiver på begivenhederne, der er genstandsfeltet (Berger 2018: 128). Disse narrativer kan være med til at betinge pågældendes fremtidige handlemønstre (Berger 2018: 129). Vores informanternes narrativer er gennemsyret af fortællinger om oplevet diskrimination, som tillægges betydning for deres senere liv og muligheder, handlemønstre og konkrete ageren. Kriminaliteten forklares i store træk, at blive begået på grund af oplevelser med diskrimination, forskelsbehandling, provokationer og nedværdigelser. Ifølge Abdul bliver skolen og arbejdsmarkedet sammen med medierne pålagt skylden for hans kriminelle løbebane, herunder også omfanget af den kriminalitet han, sammen med andre drenge, begår. Abdul fortæller, at hans oplevelser med samfundsdeltagelse medfører både panik og handlingslammelse over begrænsede muligheder:

(...) Man bliver altid set ned på ude på gaden, skolen og nærmest overalt, bare fordi man har mørkt hår, mørk hudfarve og en bestemt tøjstil (...) jeg følte virkelig ikke jeg kunne være den jeg var og hellere ikke blive den jeg vil være.

I tillæg til ovenstående nævner Abdul, at disse erfaringer med fremmedgørelse som har medført en tilbagetrækning fra fællesskabet, influerer på og afspejler hans senere positioneringsmuligheder:

(...) Jeg kan tydeligt huske at jeg var den eneste dansker med anden etnisk baggrund (...) Jeg kunne slet ikke trives her, jeg kunne virkelig mærke forskel på mig og en etnisk dansk klassekammerat, der var altid dumme kommentarer, og følte mig aldrig inkluderet i deres sammenhold, så der gik ikke lang tid før jeg droppede ud (...) jeg kunne virkelig mærke det ikke var noget for mig, jeg synes det var hyggeligere at hænge ud med drengene ude i gården og lave de ting (...)” (...) Jamen, det var eksempelvis at lave lidt småkriminalitet, lidt sorte og hurtige penge for at få måneden til at løbe osv (Abdul, 2021).

Mohamed tilkendegiver en tilsvarende historie. Han påpeger at hans kriminelle handlinger kan ses som et resultat af manglende støtte og opbakning fra skolen, sammenholdt med de utilstrækkelige og nedværdigende følelser, som løbende opstår i mødet med majoriteten og ude i samfundet. Han oplever, at arbejdsmarkedet har udgjort den største barriere i forhold til, at inkludere ham i samfundet og han eksemplificerer det gennem nedenstående citat:

Jamen, jeg havde søgt arbejde på flere hundrede arbejdspladser, ingen gad at ansætte mig pga. mit navn. Så prøvet jeg faktisk at ændre mit navn til Søren og sende samme ansøgning ind til samme sted, og her blev jeg kaldt ind til en enkelt samtale, men tog aldrig derhen fordi ærligt de var alle sammen racister alligevel. Efter jeg fik indtrykket af, at jeg alligevel ikke vil opnå noget i det danske samfund, var det her min rejse begyndte i det kriminelle miljø” (...) jeg havde jo ikke alternative muligheder eller udveje (Mohamed, 2021).

Som ovenstående eksemplificerer, bliver meget af den kriminalitet som Mohammed begår, ifølge ham, set som en reaktion på den følelse af på uretfærdigvis at blive ekskluderet hvor særligt arbejdsmarkedet tillægges betydning for hans udfoldelser. At begå kriminalitet og det at være medlem af en kriminel gruppe, bliver i henhold til Mohameds fortælling normaliseret og legitimeret, fordi den rummer følelser af værdighed, sammenhold og intensitet og giver ham således en følelse af at være et aktivt handlende subjekt. Behovet for at indgå i en social sammenhæng, behovet for anerkendelse og respekt samt følelsen af, at være et værdigt og ligeværdigt individ opleves af Mohamed ikke at blive tilgodeset og muliggjort i interaktionen med majoriteten. Når Mohamed og Abdul i deres fortællinger ikke har haft adgang til basale måder at komme igennem hverdagslivets rutiner på, ser de det nødvendigt at danne og udvikle illegitime rutiner. Mohameds kriminalitet og afvigende adfærd bliver i henhold til hans fortælling en måde at reagere på den tilstand af nedværdigelse og passivitet, som han oplever i mødet med majoriteten. Kriminaliteten og det, at være medlem af en subkultur opleves således, at tilvejebringe følelsesmæssig kompensation: “Man får en følelse af at være en del af noget, man føler sig noget værd og den følelse havde jeg ikke ude i samfundet”. Abdul fortæller, at disse kriminelle grupperinger som han i sit boligområde knyttede sig til og socialiserede sig i, ikke i snæver forstand var baseret på kriminalitet, men rummede med tiden på grund af manglende indhold og kedsomhed samt livsmuligheder en del småkriminalitet, som senere udviklede sig til større kriminalitet.

Det handlede sgu meget om at hænge ud med dem der havde samme oplevelser. Altså alle os, der ikke fungerede i skolen, os der ikke havde et arbejde eller følte at vi ikke kunne finde et arbejde fordi vi var indvandrere, vi var sammen og begyndte at eksperimentere lidt med det at lave ballade (Abdul, 2021).

Idris fortæller også, at han som følge af denne oplevede ulighed, diskrimination og ekskludering, som udløste en oplevelse af at være mindreværdig og mangelfuld, ufrivilligt og ubevidst blev skubbet ud i et subkulturelt fællesskab, hvor andre illegitime normer og værdisæt var herskende og stærkt modstridende med majoritetens, hvilket han uddyber her:

Jeg tror helt klart, at det var det der med, at der var status i at have magten. Det var ikke det racistiske samfund, eller racist-læreren der ikke troede på mig. Jeg var min egen herre, jeg var den der tjente hurtigere og flere penge end en eller anden læge der hedder Anders (..) (Idris, 2021).

Neutraliseringsteknikker

Racisme-kortet

Ovenstående citater er eksempler på, hvordan vores informanter anvender deres erfaringer med diskrimination betydningsfuldt i deres fortælling, og hvordan disse erfaringer anvendes som en generel forklaringsramme for deres kriminelle adfærd. Dette afsnit har således til hensigt gennem en narrativ analytisk optik og med afsæt i begrebet neutraliseringsteknikker, at undersøge hvordan vores informanters fortællinger forstås gennem erfaringer med diskrimination, når de prøver at forstå og forklare deres liv. Karakteristisk for vores informanter er, at deres erfaringer med diskrimination ikke anvendes til, at forklare en enkeltstående afvigende handling, men anvendes som en generel forklaringsramme for deres liv, præget af kriminalitet (Berger 2018: 128-129). Abdul fortæller under interviewet følgende:

De spiller typisk ofre og prøver at lægge ansvaret for den ballade de i bund og grund selv har stået for. De forstyrrede altid i undervisningen og var altid de samme der skabte ballade ved at være højtråbende og forstyrrende. De fyldte meget af billedet” (...) haha, det der racismekort, den blev brugt for meget og udnyttet vildt

I tillæg til ovenstående citat oplever Abdul, at mange etniske minoritetsdrenge fortællinger, generelt har karakter af neutraliseringsteknikker, fordi de ofte bringer emner som diskrimination og racisme ind i samtalerne og forsøger at styre samtalen væk fra egen skyld og ansvar (Sykes & Matza 1957:

664). Tematisering af diskrimination som en neutraliseringsteknik er relativt gennemgående i vores datamateriale og der er tydelige mønstre i vores informanternes narrativer. Abdul fortæller eksempelvis, at etniske minoritetsdrengene som han har haft kendskab til under sin folkeskoletid, generelt har luftet meget generaliserende holdninger om, at deres danske lærere er racister. Ved at referere til de forsimplede og vanemæssige forestillinger og tanker, som etniske minoriteter ifølge Abdul har om majoritetsbefolkningen, fralægger drengene sig skylden for den ballade de selv står for ved, at omtale lærerne som racister og "nogen der kun er efter dem". Disse generaliseringer, som drengene baserer deres oplevelser og historier på, er ifølge Abdul fejlagtige og fiktive og anvendes udelukkende som en forklaringsramme for, at frasige sig selv ansvar og gøre sig selv til offer for omstændighederne. Alligevel anvender han en tilsvarende teknik, som specificeres i det nedenstående. Abdul fortæller:

Altså, begge mine forældre har en uddannelse, min far er ingeniør og min mor er sygeplejerske. Mine søskende er også i gang med at læse på videregående uddannelse, så forventningen til os børn har altid været høje. Vi har altid fået at vide, at vi bor i et samfund hvor der er gode muligheder for at få skabt et godt liv, og det har bare sat et stort pres hos mig. Jeg kan huske på et tidspunkt, lavet jeg en aflevering 1,5 time før jeg skulle aflevere, hvor jeg fik en relativ lav karakter. Og da mine forældre spurgte mig, sagde jeg, at læreren var racist og fordomsfuld, hun kan ikke lide os brune mennesker. Jeg ville i hvert fald få skældud fra mine forældre, hvis de fandt ud af at jeg lavet den 1,5 time før.

Som ovenstående illustreret, vil Abdul gennem brugen af erfaringer med diskrimination, ikke kunne betragtes som umoralsk eller uartig af sine forældre, fordi hans tidligere langvarige erfaringer med diskrimination og ringeagtelse i institutionelle sammenhænge, som forældrene er informeret om, i denne kontekst udgør en positiv ressource, i forhandlingen af adfærd og social identitet. Her antages det, at han anvender hans tidligere erfaringer med diskrimination som et virkemiddel, hvorigennem han søger at retfærdiggøre sin karakter og sine ringe præstationer i skolen ved, at hævde at årsagen ene og alene handler om at "læreren var racist". Som det fremgår af bogen "Fordomme og stereotyper" kan teknikken, at udnytte danskernes angst for beskyldning om at diskriminere, være udbredt blandt etniske minoriteter. Når man hævder, at årsagen til den ringe karakter som man er blevet tildelt af læreren, ene og alene skyldes lærerens personlige problem med etniske minoriteter, kan det for etniske minoritetsdrengene i bund og grund handle om dels, at redde deres eget skind, dels families omdømme eller dels at redde sig selv fra familiens bearbejdelser lige såvel som det kunne være egne bearbejdelser (Kuschel & Zand 2007: 152) Hvilket kan relateres til Sykes & Matzas

neutraliseringsteknik om *the denial of responsibility* (Sykes & Matza 1957: 667). I Abduls tilfælde anvender han en tilsvarende teknik, hvor han spiller på at "læreren er racist". I Abduls narrativ ligger der en forståelse af, at han ved hjælp af racismekortet, som han smider ind i sin fortælling til sin mor, kan omdefinere definitionen af situationen, hvor han fralægger sig ansvaret og distancerer sig for udfaldet af præstationen ved, at rette årsagen til udfaldet af karakteren mod lærerens negative syn på ham. Der er en udbredt berøringsangst blandt danskere vedrørende diskrimination og racisme og deres angst for at blive anklaget for at være racist, diskriminerende eller fordomsfuld kan for etniske minoriteter anvendes som en strategi til ,at retfærdiggøre deres ringe præstationer, deres marginaliserede og udstødte positioneringer og kriminelle adfærd (Kuschel & Zand 2007:152).

Som ekspliciteret i nedenstående citat, bruger Abdul erfaringerne med diskrimination og ekskludering som en måde, hvorpå ansvaret for hans nuværende situation rettes mod skolen, skolens elever og samfundet: "Efter jeg fik indtrykket af, at jeg alligevel ikke vil opnå noget i det danske samfund, var det her min rejse begyndte i det kriminelle miljø" (Abdul, 2021)

Erfaringer med diskrimination udgør en attraktiv kategori, der som diskursiv proces bruges til at tilføje mening og forklaring på den marginaliserede og udsatte position, som han har. Hans erfaringer med diskrimination giver ham således henholdsvis mulighed for, at forklare hans afvigende handlinger og dermed skabe troværdige og legitime selvnarrativer, hvor hans nuværende positionering knyttes nært til disse erfaringer (Berger 2018: 131-132). Han bruger med andre ord erfaringer med diskrimination til dels ,at forklare bevæggrundene for hans kriminelle adfærd og dels til, at tale sig ud af kriminelle handlinger og nuværende positionering. Abduls narrativ ses som et tydeligt eksempel på hvordan erfaringer med diskrimination indoptages i fortællingen om ham selv. Han benytter aktivt erfaringerne med ekskludering fra det danske majoritetssamfund, herunder oplevelserne i gymnasiet, som et rationale for, på daværende tidspunkt, at indlede og fortsætte hans kriminelle løbebane, hvilket der i Sykes og Matzas forstand er tale om en neutraliseringsteknik (Sykes & Matza 1957: 664-665).

For at en fortælling om ens egen tilværelse kan være troværdig over for andre, kan det være nødvendigt at skabe et narrativ, hvorigennem der redegøres for begivenheder og handlinger der er sket i fortiden. Et væld af erfaringer kan omformes og opbygges som mere sammenhængende og legitimt gældende narrativer, som på den måde kan skabe stabilitet og kontinuitet (Berger 2018: 128). I Abduls tilfælde giver disse erfaringer med diskrimination og ekskludering en tilsyneladende så stærk og meningsfuld forklaringsramme, at den rammesætter hele hans liv i hans fortælling om sig selv.

Abduls kriminelle handlinger udlægges som konsekvenser af uretfærdige og diskriminerende erfaringer og manglende livsmuligheder. Disse erfaringer har ifølge hans narrativer udgjort store vendepunkter i hans liv og har været en central forklaringsfaktor for den kriminalitet, han har begået: “Det er samfundets skyld (...) Altså jeg bliver jo udelukket og har ikke fået nogle muligheder” (Abdul, 2021).

Gennem reference til tidligere erfaringer med diskrimination motiveres og legitimeres kriminaliteten af ham, og bliver i henhold til hans narrativ benyttet som rationaler for at indgå i kriminelle fællesskaber. Fordi han tidligere er blevet udelukket, finder han det legitimt, at finde styrke i alternative fællesskaber hvori andre spilleregler er gældende. Abdul fortæller, at han gentagne gange er blevet nedværdigende behandlet, udelukket og forskelsbehandlet, hvilket anvendes som en meningsfuld reference for, at forstå hans færden i det kriminelle miljø, ligesom det antageligt i Sykes og Matza forstand kan anvendes som en teknik til at omdefinere fortællingen om sig selv fra at være “kriminell og ikke bidragende” til at være “diskrimineret og udstødt af samfundet”, hvor sidstnævnte kategori og forståelsesramme er mere moralsk accepteret og mindre nedværdigende (Sykes & Matza 1957: 665). Ved at tillægge skolen, arbejdsmarkedet og samfundet skylden for hans nederlag og kriminelle aktiviteter, forsøger han, at forhandle sig selv som et moralsk individ. Hans narrativer er et eksempel på hvordan han forsøger, at forstå sig selv og sin ageren som et produkt af samfundets indflydelse ved aktivt, at tillægge erfaringer med diskrimination en relativ afgørende betydning for hans udfoldelsesmuligheder. Hans narrativer kan være et eksempel på, hvordan han søger at fraskrive sig ansvaret fra nederlagene ved, at fremstille sig selv som offer for en udbredt diskrimination skabt af skolen, medierne, arbejdsmarkedet og samfundet. Ifølge Sykes og Matza kan dem, der begår kriminalitet opleve skyld og skam, hvilket potentielt set kan producere en negativ selv-identitet, der for det meste kan afholde den enkelte fra en kriminel handling (Sykes og Matza 1957: 666). For at fortsætte den kriminelle handling eller for at bevare et positivt selvbillede eller fortsat at blive anset som en moralsk aktør, udvikler individet måder hvorpå de pågældende handlinger kan neutralisere den skyld, der er associeret med den.

Abdul anvender betydningsfuldt sine erfaringer med diskrimination til aktivt, at markere og foretage en symbolsk grænsedragning. Han fortæller, at han vil være foruden mange af de ting, han har gjort i sit liv, hvis ikke han var blevet diskrimineret og udstødt. Han beskriver sig selv som god og moralsk, hvilket ses som en måde at skabe en slags distinktion mellem kriminaliteten og hans “sande selv”. Abdul søger ikke gennem sit narrativ at benægte sin kriminelle adfærd, men anvender eksplicit i dette

narrativ en teknik til ,at retfærdiggøre sin handlinger, så han på den måde effektivt kan neutralisere sin skyld. Påberåbelse af diskrimination, racisme og offerrolle kan i Sykes og Matzas forstand virke som en neutraliseringsteknik (Sykes & Matza 1957: 667), som Abdul gentagne gange refererer til og anvender i forståelsen af sin situation.

Idris har ingen uddannelses- eller arbejdsmarkedstilknytning og lever sit liv på det han kalder for gaden. Gaden tilskrives stor betydning for ham og er den arena, hvor kriminalitet udfoldes. Han fortæller, at han er en del af et subkulturelt fællesskab, der er struktureret efter alternative illegitime værdisystemer og hvor eksempelvis en nedenstående beskrevet opførsel i hans narrativ anses for værende moralsk acceptabelt og anerkendt:

Der var et tidspunkt, hvor der kom en gammel dame som kigget med elevator blik på os, og det slog bare klik, fordi hun var fuld racist. Så vi rullet hende faktisk bare, altså hun var alligevel imod os, så ja, hvorfor ikke bare slå modstanden ud ”(...) ja vi blev også dømt for det med - fare for vold (Idris, 2021).

I Idris’ narrativ tillægges den ældre dame et medansvar, dels fordi hun selv lægger op til den konkrete reaktion og situation ved at kigge med “elevatorblikke” på dem og dels fordi hun i hans narrativ fremstår som racist. Denne type retfærdiggørelse som Idris anvender til at neutralisere sin voldelig adfærd er, at flytte fokus til den ældre dames adfærd og fremstilling overfor ham. Denne teknik, som han antageligt anvender til at neutralisere sin skyld kan benævnes *denial of victim*, hvilket refereres og kategoriseres under Matza og Sykes’ tredje neutraliseringsteknik (Sykes og Matza 1957: 668). I henhold til Idris’ narrativ anses damens adfærd, for provokerende og forkastelig, hvorfor det forkerte ved handlingen i form af at udøve vold i hans selvfortælling reduceres. I stedet for, at sætte fokus på sin egen handling, anvender Idris’ fortælling om damens racistiske udstråling og adfærd som forklaringsrammen og rationalet for hans ageren og bevæggrund. Der ligger i hans narrativ en forståelse for, at den ældre dame selv er uden om det, hvilket ifølge hans fortælling også handler om en benægtelse af, at hun fortjener beskyttelse (Sykes & Matza 1957: 668).

Hvis en af mine venner blev slået eller sparket ned af en eller anden, så var det mere end normalt at reagere og slå tilbage. Vi var en gruppe og vi havde nogle forpligtelser over for hinanden. Det det man kalder for broderskab og loyalitet, at man står sammen og viser sammenhold” (...) “I den gruppe blev jeg flere gang nødt til at ofre mig selv, fordi man bare har nogle interne regler (...) om at være der for hinanden (Idris, 2021).

I Idris' narrativ ser han det ydermere som sin pligt i et sådant fællesskab at reagere på ovenstående, da der i hans optik er nogle gode og legitime grunde til at udføre en sådan voldelig og kriminel adfærd over for andre, fordi den tjener et højere formål - og er et tegn på at de "står sammen og viser sammenhold" og et udtryk for "broderskab og loyalitet". I Idris' narrativ prioriteres gruppens normsæt relativt højt og erstatter i mere eller mindre grad de normer og regler, der er herskende i samfundet. Han fortæller, at fællesskabet, som han var en del af, i et vist omfang havde en oppositionel karakter med en eksplicit afstandtagen til majoritetssamfundet. Ovenstående beskrevne adfærd betragtes i henhold til Idris' narrativ som en gængs og accepteret del af gruppen. Han oplever, at gruppen er med til at bidrage til positive processer, hvor inkludering, fællesskabsfølelse og gensidig anerkendelse er fremtrædende elementer. Et medlem af et sådan subkulturelt fællesskab forudsætter og forårsager i henhold til Idris' narrativ, at man er et aktivt handlende medlem, som tilpasser sig og afspejler sig gruppens tilsvarende adfærdsnormer, underordnet om disse er afvigende og ugunstige fra samfundets normer og legale koder. Idris benytter ekskluderingen fra majoritetssamfundet og følelsen af at være fremmede som en rationale for at lade sig drage af et sådant legitimt fællesskab, der hovedsageligt består af andre etniske minoritetsdrenge, hvis historie og baggrund er nogenlunde den samme. Der ligger i Idris' narrativ en forventning til sig selv om at være lydør over for gruppens øvrige medlemmer ved eksempelvis at stille sig op for ens venner i en bestemt situation, hvilket kan ses i relation til Sykes og Matzas' femte neutraliseringsteknik. Her befinder den kriminelle ifølge Sykes og Matza sig i et dilemma, når de har tiltro til begge normsæt, men står mellem at skulle vælge at prioritere den ene frem for det andet. Det betyder ikke, at de kriminelle tilsidesætter eller afviser de herskende normer i samfundet (på trods af deres nederlag i at forfølge og opnå dem), men fordi normerne fra andre grupper som drengene har et tilhørsforhold til, er mere presserende og involverer en højere loyalitet (Sykes & Matza 1957: 669). I Idris' narrativ bliver hans voldelige handlinger neutraliseret og legitimeret fordi "man bare har nogle interne regler (...) om at være der for hinanden", dvs. at hans handlinger tjener et højere formål. Hans narrativer er med til, at fastlægge hvordan han ser sig selv og sine omgivelser, som han i kraft af disse handler. I det miljø er broderskabet og loyaliteten over for hinanden grundlaget for al handling og det kan være "utænkeligt" ikke at hævne vold mod et gruppemedlem. I Idris' narrativ betvivler han ikke han har gjort noget han ikke må, men her fremhæver han den ældre dames adfærd som illegitim og ude af proportioner, hvorfor modreaktionen opleves at være selvforskyldt og gensidig.

Delkonklusion

Vi kan på baggrund af ovenstående analysedel konkludere, at erfaringer med diskrimination udgør en attraktiv kategori, der som diskursiv proces bruges til at tilføje mening og forklaring på vores informanternes marginaliserede og udsatte positioner. Analysen viser, at der i vores informanternes udsagn findes eksempler på neutraliseringsteknikker f.eks. i form af “benægtelse af offer” og “appel til højere loyaliteter”. Især påberåbelse af diskrimination og racismekortet viser sig at være en generel forklaringsramme for dem, og udlægges i deres narrativer som konsekvenser af diskrimination.

Diskussion

De mønstre og tendenser som vores analyse peger i retning af, er, at vores informanter på baggrund af deres etniske anderledeshed oplever, at blive diskrimineret og ringeagtet af hhv. lærere og elever i både skole- og arbejdsmæssige sammenhænge. Resultaterne viser ydermere, at deres etniske anderledeshed tydeliggøres i mødet med majoriteten, som de tilskriver, at have betydning for konstruktionen og udformningen af deres sociale identitet, medborgerskabsfølelse samt deres handleevner. Oplevelserne med diskrimination forstås og tolkes i større eller mindre grad som årsag til modgangen i deres liv. Som vi har belyst i specialets analyse, bliver informanternes udfordringer forstærket af den intersektion der eksisterer mellem deres etnicitet, køn og bopæl. Gennem vores interviews med tre unge mænd fra målgruppen, er det dog blevet tydeligt, at det især er den etniske dimension som i informanternes øjne er årsag til den diskrimination og andengjorthed, som de føler sig udsat for. Den etniske dimension får således den overlegne karakter. Her kan man argumentere for, at en sådan egen fortolkning, omvendt kan betyde, at de selv tager reduktionismen til sig og tror, at de bliver behandlet på baggrund af deres etniske kendetegn. Dét provokerende og diskriminerende har for vores informanter været den konstante kollektive identitetstilskrivning, hvor lærere og elever grupperer og ligestiller dem med hinanden, med en forudfattet holdning om dem og deres karaktertræk. Vores informanter tillægger deres etnicitet så afgørende betydning i forhold til deres senere kriminelle liv, at den helt overskygger andre forhold som f.eks. deres maskulinitet, kultur, omgangskreds og selvansvarlighed. Deres oplevelser med diskrimination ses som en konsekvens af deres etnicitet, og anses således også for den faktor der gøres til ophav, årsag og ansvarshaver for deres kriminelle handlinger og deres socialisering i det kriminelle liv og deres identitet.

På den anden side er det vigtigt ikke kun, at forholde sig til og forstå deres sociale problemer på et individ- og gruppeniveau, men også, at forstå og diskutere dem i sammenhæng med makroniveauet. Det skal således forstås som, at der er nogle strukturelle forhold der opfattes som årsag eller medårsag til at konflikter og sociale problemer opstår. I den forbindelse er det vigtigt som socialarbejdere, at forholde sig kritisk på de strukturelle forhold i samfundet, for på den måde, at kunne forstå og synliggøre de strukturer der er optrædende i samfundet. Inden for et konfliktteoretisk perspektiv betones det, at personer eller grupper kan udsættes for racisme og diskrimination på baggrund af de herskende og dominerende diskurser, der opfattes som "sandheder" i samfundet. Siv Oltedel og Gunn Strand Hutchingson er to, der begge med udgangspunkt i Michael Foucaults, berører feltet. De diskuterer og argumenterer for hvordan den politiske retorik, sprogbrugen og diskurserne på et samfundsområde

medvirker til at afspejle og vedligeholde de optrædende magtforhold. Som vi også kommer ind på i vores analyse, udvikler mennesket sig i samspil med andre mennesker, ligesom ens værdighed og transformering fra objekt til subjekt også afhænger og betinger sig af et sådant relationelt samspil mellem mennesker. Individets plads i disse relationer er væsentlig for, at forstå magt og afmagt, og forstå de muligheder og begrænsninger individet har. De dominerende offentlige debatter om etniske minoriteter har gennem de seneste 10 år været præget af en hård diskurs og retorik. De dominerende emner der bringes op på den offentlige debat, er oftest konstrueret ud fra en "os" og "dem" diskurs, som i udpræget grad er med til at synliggøre og adskille de forskelle, der er mellem minoriteten og majoriteten. Kendetegnende ved disse diskurser er at "vores etnicitet" portrætteres og konstrueres som de ideale, mens "de andres etnicitet" fremstilles som den direkte modsætning til dette, nemlig som negative og havende mangler ift. det danske idealbillede. I den forbindelse kan man vende tilbage til vores informanternes oplevelser og på den måde sætte dem i perspektiv. Vores informanter refererede ofte til dele af den offentlige debat og udover at forholde sig til den også reproducerede den, i deres egne udtalelser, måder at se verden på og deres holdninger. En sådan diskurs, der bygger på frygten på det "fremmede", kan også være med til at fastholde dem som "fremmede".

En anden diskussion kan være, hvilket rum for socialt arbejde der er tilbage at arbejde indenfor, hvis etnicitet gøres til en så afgørende faktor. Informanterne udtrykker at have gentagne erfaringer med, at de mennesker som skulle hjælpe dem (eks. skolelærere) forskelsbehandler dem og, at de derfor ikke har kunnet bruge dem som ressourcepersoner. Den mistillid som informanterne udtrykker, at have til, at etniske danskere kan se forbi deres etnicitet og behandle dem retfærdigt, kan vanskeliggøre et senere arbejde med, at hjælpe informanterne ud af kriminalitet og ind i eksempelvis uddannelse eller arbejde. I relation til det narrative perspektiv kan man sige, at informanterne både oplever at være blevet fastholdt i en bestemt rolle (som ung mand med anden etnisk oprindelse og derfor pr. definition en potentiel fare) og samtidig også træffer en række valg som øger betydning af deres etnicitet. Eksempelvis ved at indgå i grupperinger, som kun er tilgængelige for unge mænd med anden etnisk baggrund. I denne proces som ofte viser sig at starte i institutionelle sammenhænge ved, at informanterne her forskelsbehandles, men senere videreføres ved, at informanterne nærmest dyrker deres anderledeshed, får etniciteten en afgørende plads i informanternes identitet og selvforståelse. Og formentlig vil man i en socialfaglig indsats være nødt til, at tage denne faktor med i sine socialfaglige overvejelser og eksempelvis forsøge, at nå de unge mænd ved, at lade andre unge med anden etnisk baggrund tage kontakt til dem, og derved fungere som rollemodeller og brobygger. Derved

ville den etniske faktor mellem borgeren og socialarbejderen bliver delvist opløst, og det vil måske i højere grad være muligt, at komme til, at arbejde med andre faktorer i de unge mænds tilværelse.

Konklusion

Dette afsnit har til hensigt at samle op på analysens resultater.

Nærværende speciale har gennem en narrativ analytisk optik søgt, at belyse hvilken betydning oplevelser med diskrimination kan have for vores informanternes følelser af selv- og tilhørsforhold til Danmark og hvordan disse oplevelser i henhold til deres narrativer kan medvirke til at foranledige og retfærdiggøre kriminelle handlinger.

Vi kan på baggrund af analysedel I om diskrimination og andengørelse konkludere, at vores informanter i kraft af deres etnisk/racial andenhed oplever at blive systematisk diskrimineret på henholdsvis uddannelsesinstitutioner og arbejdsmarkedet. Denne diskrimination kommer i skolemæssige sammenhænge til udtryk ved ringeagtelse overfor informanterne, som subtilt forskelsbehandles, nedvurderes og problematiseres. Vores analyse peger ydermere på, at racialisering spiller en stor rolle i forhold til den måde vores informanter oplever sig at behandlet på af skolelærerne, hvor hudfarven gør en forskel på hvem der bliver mest mistænkeliggjort og hvem der bliver mest irettesat og disciplineret. I forlængelse af dette, oplever vores informanter at blive dårligere behandlet, mere mistænkeliggjort og tilskrives værre intentioner end etnisk danske drenge. Vores analyse peger i retning af, at denne interaktionelle forskelsbehandling som finder sted i uddannelses- og arbejdsmarkedsmæssige sammenhænge, hovedsageligt bunder i, at de tilhører en etnisk kategori. Det forlængende analytiske arbejde om andengørelsen som knytter sig tæt op af analyseafsnittet om diskrimination, viser at andengørelsesprocesserne allerede finder processuelt sted i løbet af folkeskoletiden, hvor der på det relationelle niveau mellem henholdsvis lærerne og elever og vores informanter skabes en bevidsthed om deres anderledeshed, som de oplever at positioneres ud fra. Vores informanter som positioneres som "de andre" nedvurderes og reduceres i den relationelle sociale proces, til stereotype egenskaber med få negative karaktertræk, uden hensyntagen til deres kompleksitet, subjektivitet og individuelle karakteristika. Analysen viser endvidere at vores informanter oplever, at majoritetens blikke sætter nogle begrænsninger for hvem der anerkendes som berettigede til, at indtage en position som dansker. I forlængelse af dette viser analysen, at måden hvorpå vores informanter positioneres på, hænger uløseligt sammen med en intersektion af en række sociale kategorier, som hovedsageligt knytter og relaterer sig til deres etnicitet, køn og bolig-mæssige placering. Analysen peger endvidere i retning af, at måden vores informanter oplever sig set, anskuet og positioneret på, afspejler sig i mediediskurserne i Danmark, der opleves at fremstille og portrættere etniske minoriteter som en homogen gruppe med generaliseret og problematiske adfærdstræk. Mediediskurserne viser sig i vores informanternes

fortællinger at konstruere, påvirke og forstærke majoritetens blikke på dem, som i høj grad medvirker til at rekonstruere majoritetens forståelse af dem. Denne gentagne processuelle positionering som “den anden” og bevidstgørelse af deres anderledeshed viser sig for vores informanter, at finde sted både i hverdagslivets sociale møder med majoriteten, såvel som på et strukturelt plan. Denne andengørelsesproces som også utvivlsomt rækker udover folkeskolens rum viser sig, at få en betydning for den identitet som vores informanter skaber, ligesom denne andengørelsesproces også viser sig, at påvirke og betinge deres lyst til og muligheder for deltagelse og inkludering i majoritetsarenaerne. Vores analyse viser således, at andengørelsesprocesserne har karakter af en relationel konstruktionsproces, som vores informanter via sociale processer over tid, i mere eller mindre grad internaliserer og integrerer som en del af deres selvidentifikation og selvforståelse. Afslutningsvist viser analysen, at drengene lærer at forstå sig selv som anderledes, hvorved de konstruerer en selvforståelse eller identitet bygget på det, at være ikke-dansk. Disse diskriminations og andengørelsesprocesser medvirker til, at drengene opsøger og socialiserer sig i alternative gadefællesskaber, hvor den sociale normative integration er lav og koncentrationen af kriminalitet er høj.

Med udgangspunkt i analysedele II om medborger- og modborgerskab, som ligger i forlængelse af den ovenstående analyse, kan det udledes at diskrimination og andengørelsesprocessen, som finder processuelt sted i vores informanters liv, hæmmer og udfordrer vores informanters medborgerskabsfølelse og bidrager til udviskning af deres medborgerskabsforståelse. Vores analytiske arbejde viser, at vores informanter oplever, at blive frataget basale sociale rettigheder i form af ligebehandling og “lige omtanke og respekt”, hvilket betyder, at de ikke føler sig sat i samme båd som majoriteten. Analysen udleder endvidere, at vores informanter ikke føler sig anerkendte som ligeværdige og tilregnelige medborgere i centrale samfundsmæssige institutioner, fordi de oplever sig systematisk fremstillet som problematiske normbrydere, hvilket giver anledning til, at de mindsker og mister uddannelseslysten og arbejdsmarkedsorienteringen, som dermed hæmmer deres medborgerstatus. Oplevelsen af manglende anerkendelse som vores informanter forklarer med erfaringer med diskrimination, samt oplevelsen af blive gjort til et art fremmedelement viser sig, at udgør baggrunden for skabelsen af modborger. Disse systematiske oplevelser og erfaringer viser sig i henhold til deres fortællinger, at modarbejde både deres selvforståelse og medborgerskabsforståelse og forstærker således en modborgerskabsproces.

Med udgangspunkt i sidste analysedel III om narrativ kriminologi kan vi konkludere, at der i vores informanters fortællinger indgår neutraliseringsteknikker. Selvom vores informanters afvigende

handlinger viser sig omtalt som særdeles uønsket, findes der i deres udsagn en række forklaringer, der knytter sig til forskellige neutraliseringsteknikker. Vores analyse viser, at oplevelserne med diskrimination og andengørelse i henhold til vores informanternes fortællinger har været de centrale udløsende faktorer i forhold til deres kriminelle aktiviteter. Erfaringer med diskrimination viser sig, at blive anvendt betydningsfuldt i deres fortællinger og bruges som en generel forklaringsramme for deres kriminelle adfærd. Analysen viser, at vores informanter under deres fortællinger tit generaliserer og udtrykker vanemæssige forestillinger om etniske danskere, som en teknik til at fralægge skyld og ansvar.

Analysen viser endvidere, at vores informanter ikke eksplicit tager moralsk afstand fra deres kriminelle handlinger, men fortsat forsøger gennem brugen af erfaringer med diskrimination at konstruerer sig selv og påberåbe sig selv som moralske individer, ved effektivt at anvende diskriminationen og racismekortet som et virkemiddel. Det kan endvidere på baggrund af det analytiske arbejde konkluderes, at vores informanter flittigt anvender forskellige neutraliseringsteknikker i deres fortællinger om deres afvigende adfærd, ved f.eks. eksplicit at benægte at der har været tale om et offer, men derimod snarere som en form for selvforskyldt og velfortjent straf, hvilket relaterer sig til neutraliseringsteknikken "benægtelse af offer". En anden neutraliseringsteknik som aktivt anvendes i en af vores informanternes fortælling, er, fortællingen om, at hjælpe og stå til rådighed for sin vennegruppe, som stemmer overens med teknikken "appel til højere loyaliteter", og handler om at tilsidesætte de konventionelle normer for at gøre plads til deres herskende normer for sin mindre gruppe.

Litteraturliste

Bøger

- Alexander, C.E. (2000). *The Asian gang – Ethnicity, Identity, Masculinity*. Oxford: Berg
- Andersen, J.G. (2019). *Medborgerskab under pres*. (red.) I: Guldager, J. & Skytte, M., *Socialt arbejde - teorier og perspektiver*. (2. udgave, side 89-100). København: Akademisk Forlag.
- Andreassen, H.R. (2007): *Der er et yndigt land, Medier; minoriteter og danskhed*. Tiderne Skifter 2007.
- Berger, P.N. (2018) *Diagnosticerede kriminelle selvnarrativer og brug af ADHD-diagnosen*. (red.) I: Glintborg, C., Hedegaard-Sørensen, L., Kirkebæk, B. *Professionelle blikke på den anden – når fortællinger forandrer identiteter*. (1. udgave, 1. oplag 2018) Frydenlund og forfatterne. 127-146.
- Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (2015). *Kvalitative metoder*. (2. udgave). Hans Reitzels Forlag.
- Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (2016). *Kvalitative metoder*. (2. udgave). Livonia Print: Hans Reitzels Forlag.
- Connell, R.W. (1996). *Teaching the boys: New research on masculinity, and gender strategies for schools*. *Teachers College Record*, 98(2), 206-235.
- Gilliam, L. (2009). *De umulige børn og det ordentlige menneske*. Aarhus Universitetsforlag.
- Gilliam, L. (2018). *Minoritetsdanske drenge i skolen*. Aarhus Universitet Forskningsfond.
- Hutchinson, S.G & Oltedal, S. (2019). *Teoretiske perspektiver I socialt arbejde*. (1. udgave, 1. oplag). Hans Reitzels Forlag.
- Ingemann, H.J., Kjeldsen, L., Nørup, I. & Rasmussen, S. (2018) *Kvalitative undersøgelser i praksis*. (1. udgave) Forfatterne og samfundslitteratur 2018.
- Järvinen, M. & Mik-Meyer, N. (2017) *Kvalitativ analyse*. (1. udgave, 2. oplag). Hans Reitzels Forlag.
- Jensen, S.Q. (2011). *Othering, identity, formation and agency*. *Qualitative studies*, 2(2):63-78.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Interview. Introduktion til et håndværk*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Interview, Det kvalitative forskningsinterview som håndværk* (3. udgave). København: Hans Reitzels Forlag.

- Kuschel, R., Zand, F. (2007) Fordomme og stereotyper. (1. udgave, 1. oplag) Frydenland.
- Nielsen, K.H. (2016). Når modkultur får grobund i skolen. Asterisk, vol.(80).
- Olesen, P.S. & Monrad, M. (2018) Forskningsmetode i socialt arbejde. 1. udgave. Hans Reitzels Forlag.
- Riessmab, K.C (2018) Narrativ analyse i samfundsvidenskaberne. (red.). Järvinen, M. & Mik-Meyer, N. Kvalitativ analyse. (1. udgave, 2. oplag). Hans Reitzels Forlag.
- Schultz Larsen, T. (2011). Med Wacquant i det ghettopolitiske felt. Dansk Sociologi, 22(1), 47-67.
- Skytte, M. (2016). Etniske minoritetsfamilier og socialt arbejde. (4. udgave). Latvia: Hans Reitzels Forlag.
- Soei, A. (2011). Vrede unge mænd: Optøjer og kampen for anerkendelse i et nyt Danmark. København: Tiderne Skifter Forlag.
- Sykes, M.G., Matza, D. (1957) Techniques of Neutralization: A Theory of Delinquency. American Sociological Review, Volume 22, Issue 6: 664-670.
- TLS-Konsulenterne (2002). Os og dem: om fremmedgørelse af børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund i og af folkeskolen. TLS-Konsulenterne og forfatteren.

Hjemmesider

- Catinét (2010): Rapport 2010. Diskriminationsomfanget i Københavns Kommune. København: Catinét Research. Lokaliseret den 03/04 2021 på: https://www.kk.dk/sites/default/files/edoc_old_format/Beskaeftigelses%20-%20og%20Integrationsudvalget/10-05-2010%2013.15.00/Referat/12-05-2010%2014.13.42/5419086.PDF
- Jensen, T.G., Wiebel, K., Tørslev, M.K., Knudsen, L.L., Jacobsen, S.J. (2017). Måling af diskrimination på baggrund af etnisk oprindelse. Lokaliseret 30.04.2021 på: <https://www.ft.dk/samling/20171/almde/llu/spm/47/svar/1489965/1896409.pdf>
- Moos-Bjerre (2017). Rapport – Survey om medborgerskab blandt unge. Købehavns Kommune Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen. Lokaliseret den 05/05 2021 på: https://www.kk.dk/sites/default/files/uploaded-files/bilag_2_medborgerskabssurvey_2016.pdf
- Nielsen, R.T., Klement, C., Qvotrup, S., Vitus, K. (2019) Kriminalitet og etniske minoriteter - del 1 en kortlægning af empiriske mønstre. Aalborg Universitet: Det Kriminalpræventive

Råd. Lokaliseret den 02/04 2021 på:

<https://dkr.dk/media/13563/kriminalitet-og-etniske-minoriteter-del-ii.pdf>

- Rasmussen, L. (2010). Livshistorier og kriminalitet. Lokaliseret den 07/04 2021 på:
https://viden.sl.dk/media/5301/livshistorier_og_kriminalitet.pdf
- Regeringen (2018). Hvordan defineres en ghetto og et udsat boligområde. Lokaliseret den 03/04 2021 på:
<https://www.regeringen.dk/nyheder/2018/ghettoudspil/definition-ghetto-og-udsatte-bolig-omraader/>
- Regering (2018). Opvækst i ghettoområder. Lokaliseret den 05/05 2021 på:
<https://www.regeringen.dk/media/4821/opvaekst-i-ghetoomraader.pdf>
- Retsinformation. Bekendtgørelse af international konvention af 21. december 1965 om afskaffelse af alle former for racediskrimination. Lokaliseret den 04/05 2021 på:
<https://www.retsinformation.dk/eli/ltr/1972/55>